

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA (izvjesnih) PRESUDA

(tj. pravosudnih odluka, propisa, odredaba, odredbi koje su muslimani dužni da izvrše i da im se pokore ako se te presude i odredbe zasnivaju na izravnoj riječi Uzvišenoga Allaha u Kur'anu, ili na pouzdano dokazanoj riječi Muhammeda a.s. ili na riječima pretpostavljenih muslimana, muslimanskih zapovjednika, upravljača ako se riječi i odluke muslimanskih upravljača ne protive riječima Uzvišenoga Allaha i Njegovoga poslanika Muhammeda a.s.)

I (KNJIGA) govora Allaha, uzvišen je "....., pokoravajte se Allahu, i pokoravajte se (Njegovome) poslaniku i posjednicima (izvjesne) zapovjedi (tj. uprave, vlasti) od vas (tj. i vašim, svojim zapovjednicima, upravljačima, vlastodržcima).....".

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah od Junusa, od Zuhrije, izvijestio me je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko se je pokorio (pokoravao) meni, pa već se je pokorio (pokoravao) Allahu; a ko je pogriješio meni, pa već je pogrešio Allahu (tj. a ko je otkazao poslušnost meni, pa već je otkazao poslušnost Allahu). A ko se pokorio (pokoravao) mome zapovjedniku (zapovjedniku kojega je postavio Muhammed a.s. sobom lično), pa već se je pokoravao meni; a ko je pogriješio mome zapovjedniku, pa već je pogrešio meni."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Abdullaha, sina Dinara, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao (ovo):

"Svaki (od) vas je (jedan) pastir (čoban, čuvar koji je zadužen da čuva nešto), i svaki (od) vas je pitan o svome stadu (tj. i biće svaki od vas i odgovoran za ono što je trebao čuvati). Pa (izvjesni) vođa koji je nad (izvjesnim) ljudima, pastir je (tih ljudi, tim ljudima), i on je pitan (biće odgovoran) o svome stadu. I (izvjesni, svaki) čovjek je pastir nad porodicom svoje kuće, i on je pitan (odgovoran je) o svome stadu. I (izvjesna, svaka) žena je pastirica nad porodicom kuće svoga muža i njegovom djecom, i ona je pitana (odgovorna) o njima. I rob (izvjesnoga) čovjeka je pastir nad imanjem svoga gospodina (gospodara), i on je pitan (odgovoran) o njemu. Zar ne (Pažnja, Pozor)! Pa svaki (od) vas je (neki) pastir, i svaki (od) vas je pitan (odgovoran je) o svome stadu (za svoje stado)."

GLAVA:

Zapovjednici (muslimana) su od Kurejša (Kurejševića).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je:

Bio je Muhamed, sin Džubejra sina Mut'ima, (običaja da) priča da je ono doprlo Muaviji, a on je kod njega u (jednom) izaslanstvu od Kurejša (Kurejševića), da Abdullah, sin Amra, priča da će ono biti (jedan) vladar od Kahtana (od plemena Kahtanovića), pa se je rasrdio (naljutio zbog toga Muavija), pa je ustao, pa je hvalio na Allaha sa (onim) što je On

njegov stanovnik (tj. pa je hvalio Allaha onako kako Allahu i pripada i dolikuje da se hvali), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije, pa zaista ono doprlo je meni da (neki) ljudi od vas pričaju (neke) događaje (što) nisu u knjizi Allaha, a niti se prenose (ti događaji; ili te predaje, vijesti, jer izraz "ehadis" znači i predaje, predanja, vijesti) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I ti (koji pričaju tako nešto) su vaši neuki (neznalice, prostaci), pa čuvajte se (tih izvjesnih) želja koje zavode njihove stanovnike (tj. zavode u zabludu posjednike i sljedbenike tih želja), pa (jer) zaista ja sam čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista ova zapovjed (ili: ova stvar, tj. stvar uprave i muslimanske vlasti) je u Kurejša (tj. pripada Kurejševićima), neće biti neprijatelj njima (ni) jedan (čovjek, pa da će proći drukčije) osim (tako da) je strmoglavio njega (tj. da će strmoglaviti, baciti njega u pakao) Allah na njegovo lice, dok su uspostavljali (ovu) vjeru (tj. dok god Kurejševići budu uspostavljali Islam, njima i pripada ta vlast i uprava)." Slijedio je njega (Šuajba) Nuajm od Ibnul-Mubareka, od Mamera, od Zuhrije, od Muhameda, sina Džubejra.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Asim, sin Muhameda: Čuo sam svoga oca (da) govori: Rekao je Ibnu Umer: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće prestati (da bude) ova zapovjed (tj. uprava, vlast) u Kurejšu (u Kurejševića) dok su ostala od njih dvojica (tj. dok god budu postojala od njih makar dvojica)."

GLAVA

nagrade (onoga) ko je sudio sa (izvjesnom) mudročću (tj. prema Allahovim presudama, odredbama, jer ko tako ne sudi, pokvaren je, griješan je) zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "..... a ko nije sudio sa (onim) što je spustio Allah, pa ti su (takvi da su) oni (izvjesni) pokvarenjaci (griješnici)."

PRIČAO NAM JE Šihab, sin 'Abbada, pričao nam je Ibrahim, sin Humejda, od Ismaila, od Kajsa, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema zavidnosti osim u dvojice (ljudi za dobro, tj. osim dobru dvojice, osim dvojici): čovjek (čovjeku koji je takav da) je dao njemu Allah (jedno veliko) imanje pa je dao vlast njemu na njegovo upropaštavanje (tj. na njegovo trošenje) u (izvjesno) pravo (dobro); i drugi (čovjek - dakle: i drugom čovjeku koji je takav da) je dao njemu Allah (jednu veliku) mudrost pa on sudi sa njom (tj. prema njoj) i poučava je."

GLAVA

(izvjesne) poslušnosti i pokornosti (svome) vodi dok (god) nije bila grijeh (ta poslušnost i pokornost vodi u slučaju kada on naređuje nešto što je po Islamu zabranjeno).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Šubeta, od Ebu Tejjaha, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Slušajte (tj. Budite poslušni), i pokoravajte se, i ako se je dalo namjesništvo (tj. pa makar se dala ta uprava, vlast) nad vama (nekome) robu Abesincu, kao da je njegova glava (jedno) zrno rozine (tamam da je njegova glava kao zrno suhoga grožđa)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad od Dža'da, od Ebu Redža-a, od Ibnu Abasa predaje ga, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je vidio (tj. Ko vidi) od svoga zapovjednika (jednu) stvar, pa je mrzio nju (pa je mrzi, pa mrzi to), pa neka se strpi, pa (tj. jer) zaista ono nije se (ni) jedan (musliman) rastavio (od svoje) skupine (tj. svoje zajednice jedan) pedalj, pa (da) umre (ne vrativši joj se, pa da drukčije bude) osim (tako da) je umro predislamskim načinom umiranja."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao na je Jahja, sin Seida, od Ubejdulaha, pričao mi je Nafi' od Abdullaha (Umerovoga), bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Poslušnost (svome vođi, pretpostavljenome) i pokornost su na (svakoga) čovjeka muslimana u (onome) što je volio i (što) je mrzio (tj. i u onome što voli i što ne voli - poslušnost je obavezna sve dotle) dok se njemu nije zapovjedilo za (neki) grijeh. Pa kada se je njemu (muslimanu) zapovjedilo (od upravljača, vlastodršca) za (neki) grijeh, pa nema poslušnosti, i nema pokornosti (u onome što je grijeh)!"

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Sa'd, sin Ubejdeta, od Ebu Abdurahmana, od Alije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) četvu, i učinio je zapovjednikom nad njima (jednoga) čovjeka od Pomagača i zapovjedio im je da se pokoravaju njemu. Pa se rasrdio (taj čovjek) na njih i rekao je (u nekom dijelu njihovoga putovanja):

"Zar već nije zapovjedio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da se pokoravate meni?" Rekli su: "Da." Rekao je: "Odlučio sam na vas (vama) zaista (ono) što (tražim od vas je to da) ste sakupili (da sakupite) drva, i naložili vatru (i da naložite vatru), zatim (da) ste unišili u nju (zatim da uđete u nju, u vatru)." Pa su sakupili drva i naložili su (zapalili su ta drva). Pa pošto su pomišljali (htjeli, mislili) za (svoj) ulazak, pa je počeo (da) gleda neki (od) njih ka nekome (međusobno su se z gledali i razmišljali su od odluci starješine). Pa je rekao neki (od) njih:

"Samo smo slijedili (tj. Slijedimo mi, Pa mi i slijedimo) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (samo zbog) bježanja od Vatre (tj. da ne uđemo, da ne bi ušli u pakao na sudnjem danu), pa zar (da sad) uniđemo (uđemo u) nju (u ovu vatru koju smo naložili)?" Pa dok su se oni tako (raspravljali), kadli se je ugasila (u tom se i ugasi ta) vatra i smirila se je njegova srdžba (tj. a i srdžba tog zapovjednika se već smirila)! Pa se (to) spomenulo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Da su unišili (oni u) nju, ne bi izašli iz nje nikada. Samo je pokornost (tj. Pokornost pretpostavljenome je samo) u (tom) dobru."

GLAVA:

Ko nije pitao (tražio to izvjesno) zapovjedništvo, pomogao (pomagao) je njega Allah.

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Džerir, sin Hazima, od Hasena, od Abdurahmana, sina Semureta, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Abdurahmane! Ne pitaj (Ne traži izvjesnoga, tj. nikakvoga) zapovjedništva! Pa (tj. Jer) zaista ti, ako ti se je darovalo (dalo) ono (zbog) pitanja (tj. zbog tvoga traženja), prepustio si se (prepušten si, bićeš prepušten) k njemu. A ako ti se je darovalo (dalo) ono bez (tvoga) pitanja (tj. na način bez tvoga traženja), pomogao si se (tj. bićeš pomognut) na njemu (u njemu). A kada si se zakleo na (jednu) zakletvu, pa si vidio (pa vidiš nešto drugo) osim nje (da je) bolje od nje, pa iskupi tvoju (svoju) zakletvu, i dođi (priđi onome poslu) koji je bolji (dakle: uradi ono što je bolje, a iskupi zakletvu)."

GLAVA:

Ko je pitao (tražio izvjesno) zapovjedništvo, prepustio se je k njemu.

(A ko se prepusti sam sebi i svome zapovjedništvu, propasti će, propašće. Riječ "el-imaretu, imaretun: zapovjedništvo" u arapskom jeziku je ženskoga roda, pa su i zamjenice koje se odnose na tu riječ, ženskoga roda.)

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Junus od Hasena, pričao mi je Abdurahman, sin Semureta, rekao je: Rekao je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Abdurahmane, sine Semureta! Ne pitaj (Ne traži to) zapovjedništvo! Pa ako ti se je darovalo ono (zbog) pitanja (ako ti se ono da zbog tvog traženja), prepustio si se k njemu (bićeš prepušten njemu). A ako ti se je darovalo od (načina) bez pitanja, pomogao si se na njemu (dakle: ako ti se da bez tvoga traženja, pomoći ćeš se na njemu). A kada si se zakleo na (jednu) zakletvu, pa si vidio (nešto, neko drugo djelo) osim nje (osim toga), bolje od nje (da je bolje od toga), pa dođi (onome) koje je ono bolje (tj. što je bolje), a iskupi (otkupi) od tvoje zakletve (tj. a otkupi svoju zakletvu)."

GLAVA

(onoga) što se mrzi od (izvjesne) pohlepe na (izvjesno) zapovjedništvo.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista vi ćete biti pohlepni (hlepićete) na (izvjesno) zapovjedništvo, a biće (ono jedno veliko) kajanje (na) sudnjem danu. Pa divna li je (izvjesna) dojlja (zapovjedništvo), i loša li je (izvjesna) odbijačica (od sise, dojke to zapovjedništvo)!"

A rekao je Muhamed, sin Beššara: Pričao nam je Abdullah, sin Humrana, pričao nam je Abdulhamid, sin Džafera, od Seida Makburije, od Umera, sina Hakema, od Ebu Hurejreta njegov govor (tj. prednje nam je pričao kao govor Ebu Hurejreta, a ne kao govor koji se priča od Muhammeda a.s.).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Unišao sam na Vjerovijesnika (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, ja i (neka) dva čovjeka od moga naroda, pa je rekao jedan (od ta) dva čovjeka:

"Učini zapovjednicima (tj. Postavi za zapovjednika) nas, o poslaniče Allaha!" A rekao je (taj) drugi slično njemu (slično tome). Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Zaista mi nećemo postaviti (na) ovaj (položaj onoga) ko je pitao (molio, tražio) njega (taj položaj), a niti ko je hlepio na njega (tj. ko je bio pohlepan za njim)."

GLAVA

(onoga) ko se je učinio (postavio) pastirem (za neko) stado, pa nije bio iskren (odan).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Ebul-Ešheb od Hasena da je Ubejdulah, sin Zijada, posjetio Ma'qila (Ma'kila), sina Jesara, u njegovoj bolesti koja (je ta što) je umro u njoj (od koje je umro). Pa je rekao njemu Ma'qil:

"Zaista ja sam pričalac tebi (tj. ja ću pričati tebi jedan) hadis (što) sam ga čuo od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nema od roba (tj. Nema ni jednoga roba što) je učinio pastirom njega Allah (da čuva jedno) stado, pa nije obuhvatio (tj. pa ne bude čuvao) njega sa iskrenošću (tj. odanošću, pa da će biti s njim drukčije) osim (tako da) nije našao (tj. da neće naći, osjetiti) miris raja (dženneta)."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Mansura, izvijestio nas je Husejn Džu'fija, rekao je Zaidete, spomenuo je njega (hadis koji će se sada navesti) od Hišama, od Hasena rekao je: Došli smo Ma'qilu, sinu Jesara (da) posjetimo njega. Pa je unišao Ubejdulah. Pa je rekao njemu Ma'qil:

"Pričam (tj. Pričaću) ti hadis (jedan što) sam čuo njega od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao:

"Nema od upravljača (ni jednoga koji) upravlja (nekim) stadom od (izvjesnih) muslimana, pa umre, a on je varalica za njih (a on je varalica njima, tj. a on vara njih, pa da će na sudnjem danu njemu biti drukčije) osim (tako da) je zabranio Allah na njega (za njega) raj (da je zabranio Allah njemu raj - džennet)."

GLAVA:

Ko je otežavao (tj. Ko je uvodio poteškoću na ljude izazivajući tako međusobno neprijateljstvo - između sebe i između tih ljudi), otežao je Allah na njega (tj. otežao je Allah njemu; ili: otežao Allah njemu).

PRIČAO NAM JE Ishak Vasitija, pričao nam je Halid od Džurejrije, od Tarifa Ebu Temimeta rekao je:

Prisustvovao sam Safvanu, i Džundubu i njegovim drugovima, a on oporučuje njima, pa su rekli (Safvan i njegovi drugovi Džundubu): "Da li si čuo od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (neku) stvar (tj. išta)?" Rekao je: "Čuo sam ga (da) govori:

"Ko je dao čuti, dao je čuti (tj. daće čuti) Allah za njega (o njemu na) sudnjem danu." Rekao je (još i ovo Muhammed a.s.): "A ko otežava (stavlja na nekoga poteškoće; ili: Ko se cijepa, rastavlja, odvaja od svoje muslimanske zajednice), otežavaće Allah na njega (tj. njemu na) sudnjem danu."

(Izreka: "Ko je dao čuti, dao je čuti Allah za njega na sudnjem danu", tumači se na više načina. Dva tumačenja će se navesti: Ko čini dobra djela radi toga da to ljudi čuju, daće Allah čuti za njega na sudnjem danu da je on činio ta dobra djela iz licemjerstva da bi se samo čulo o njemu. Drugo tumačenje: Ko daje čuti, tj. Ko razgllašava tuđe mane, tuđa loša djela, daće čuti, razgласиće Allah o njemu to isto na sudnjem danu.)

Pa su rekli (dalje još Džundubu): "Oporuči nam!" Pa je rekao (Džundub): "Zaista prvo što se usmrđi od (svakoga) čovjeka je njegov trbuh (stomak). Pa ko je mogao da neće jesti (tj. da ne jede ništa drugo) osim lijepo (tj. pošteno i dozvoljeno jelo i hranu), pa neka (to) čini. A ko je mogao da se ne rastavi između njega i između raja (tj. da ga ne rastavi od raja) napunjenost njegovoga dlana od (neke) krvi (što) je prolio nju, pa neka učini (to)."

Rekao sam Ebu Abdullahu: "Ko govori (tj. Ko kaže u ovome lancu ljudi): Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (je li to kaže) Džundub?" Rekao je: "Da, Džundub."

GLAVA

(izvjesnoga) suđenja i rješenja (rješavanja pitanja) u (tj. na izvjesnome) putu (ulici).

A sudio je Jahja, sin Ja'mera, u (svome) putu (tj. na ulici). A sudio je Šabija na vratima svoje kuće.

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Salima, sina Ebul-Dža'da, pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok smo ja i Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, dva izlazača (tj. dok smo izlazili nas dvojica) iz Bogomolje, susreo nas je (jedan) čovjek kod trga (poljane, trzne) Bogomolje (ili: kod zastora nad vratima Bogomolje, ili: kod vrata, ili praga Bogomolje), pa je rekao (taj čovjek):

"O poslaniče Allaha! Kada je Čas (Kad će biti Čas, kijametski dan, smak svijeta, sudnji dan)?" Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Šta si izbrojio (tj. Šta si pripremio) za njega?" Pa kao da se je (taj) čovjek ponizio (predao, pokorio se), zatim je rekao: "O poslaniče Allaha! Nisam izbrojio (pripremio) za njega veliki (dio od) postenja (posta), a niti od molitve (namaza), a niti od milostinje, a ali (tj. nego) ja volim Allaha i Njegovoga poslanika." Rekao je: "Ti si sa (onim) koga si volio (tj. Bićeš sa onim koga si volio, koga voliš)."

GLAVA

(onoga) što se je spominjalo da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio takav da) nije bio za njega (tj. u njega nikakav) vratar (portir).

PRIČAO NAM JE Ishak, izvijestio nas je Abdusamed, pričao nam je Šubete, pričao nam je Sabit Bunanija od Enesa, sina Malika, (da) govori (jednoj) ženi od svoje porodice:

"Poznajesh (li, ženo, ti jednu ženu) omsicu (tu-i-tu)?" Rekla je: "Da." Rekao je: "Pa zaista je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, prošao pokraj nje, a ona plače kod (jednoga) groba, pa je rekao:

"Čuvaj se Allaha, i strpi se (ti, o ženo)!" Pa je rekla: "K tebi (tj. K sebi) od mene (tj. Odstrani se od mene), pa (jer) zaista ti si prazan (isprazan) od moje nesreće!" Rekao je: Pa je prešao nju i prošao je (tj. mimoišao je nju i prošao je dalje, pošao je dalje, otišao je dalje). Pa je prošao pokraj nje (neki) čovjek pa je rekao:

"Šta je tebi rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (kad je prošao kraj tebe)?" Rekla je: "Nisam prepoznala njega (tj. Nisam znala da je to on)." Rekao je: "Zaista on je zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: Pa je došla k njegovim vratima, pa nije našla na njima (nikakvoga) vratara. Pa je rekla: "O poslaniče Allaha, tako mi Allaha nisam prepoznala tebe (tj. nisam znala da si ono bio ti)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista (svako) strpljenje je kod početka sudaranja (tj. kod prvoga sudaranja, kod prvoga udarca, udara nesreće)."

GLAVA

(izvjesnoga) sudije (koji) sudi sa (izvjesnim) ubijanjem na (onoga) ko (je takav da) je trebalo na njega (tj. da je trebalo njemu ubijanje, a to znači: koga je trebalo ubiti, - i tu presudu izrekne izvjesni sudija) osim (tj. bez izvjesnoga) vođe koji je iznad njega (iznad toga sudije, koji je stariji od sudije po rangu i činu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Halida, Zuhlija, pričao nam je Ensarija Muhamed, pričao nam je moj otac od Sumameta, od Enesa da je Kajs, sin Sa'da, bio (običaja da) bude (tj. da Kajs bijaše, bivaše) pred Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (na) stupnju druga (tj. zapovjednika izvjesnih) policajaca od (izvjesnoga) zapovjednika.

(To jest: Kajs, sin Sa'da je bio nešto kao zapovjednik Muhamedovih a.s. ličnih policajaca, zapovjednik tjelesne garde i adutanata, koja služba nije postojala u vrijeme Muhammeda a.s., ali koja se je poslije njega uvela i udomaćila kod raznovrsnih muslimanskih zapovjednika još za vrijeme Enesovoga života.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, od Kurreta, pričao mi je Humejd, sin Hilala, pričao nam je Ebu Burdete od Ebu Musa-a da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslao njega, i slijedio je njega sa Muazom (a to znači: i poslao je za njim Muaza u Jemen da budu oba njih tamo upravljači i sudije).

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Sabbaha, pričao nam je Mahbub, sin Hasena, pričao nam je Halid od Humejda, sina Hilala, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a da je (jedan) čovjek primio Islam, zatim se je požidovio. Pa je došao njemu Muaz, sin Džebela, a on je kod Ebu Musa-a, pa je rekao:

"Šta je za ovoga (Šta je s njim)?" Rekao je: "Primio je Islam, zatim se je požidovio." Rekao je: "Neću sjesti do (da) ubijem njega (dok ga ne ubijem, ili dok se ne ubije), (jer je to takvo) suđenje Allaha i Njegovoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio."

GLAVA:

Da li (će da) sudi (izvjesni) sudac, ili (da) rješava (da daje rješenja na pitanja), a on je srdit?

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Abdulmelik, sin 'Umejra, čuo sam Abdurahmana, sina Ebu Bekreta, rekao je:

Pisao je Ebu Bekrete ka svome sinu (Ubejdulahu), a bio je (sudija) u Sidžistanu, za (to, tj. o tome) da nećeš suditi (tj. ne sudi) između dvojice, a ti si srdit (tj. kada si ljutit), pa (jer) zaista ja sam čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Neće suditi nipošto (nikada, tj. Neka ne sudi nikako ni jedan izabrani) sudija (arbitar) između (neke) dvojice, a on je srdit."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ismail, sin Ebu Halida, od Kajsa, sina Ebu Hazima, od Ebu Mes'uda Ensarije rekao je: Došao je (jedan) čovjek ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja tako mi Allaha zaista odgađam se od molitve (svakoga) jutra (tj. ne dolazim na zajedničku molitvu jutarnju - sabah) zbog omsice (zbog tog-i-tog usljed onoga) što (zato što on) odulji s nama u njoj (tj. zadrži nas mnogo u toj molitvi, u namazu)." Rekao je: Pa nisam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, nikada žešćega srdžbom (tj. nikada ljućega) u (jednoj) propovjedi od njega tada. Zatim je rekao (Muhammed a.s.):

"O (vi izvjesni) ljudi! Zaista od vas su (neki takvi da su) natjerivači u bijeg (tj. od vas su neki rastjerivači ljudi iz zajedničke molitve)! Pa koji (od) vas je što klanjao (Pa koji od vas klanja) sa (izvjesnim) ljudima, pa neka skрати (neka ne uči kao imam na namazu previše duge sure ili poglavlja, ajete), pa (jer) zaista u (među) njima (među tim ljudima) je (izvjesni) stari, i slabi i nužni (doslovno: posjednik nužde, tj. imalac nužde, koji ima neku nuždu)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Jakuba, Kirmanija, pričao nam je Hassan, sin Ibrahima, pričao nam je Junus, rekao je Muhamed:

Izvijestio me je Salim da je Abdullah, sin Umera, izvijestio njega da je on pustio (razvjenčao) svoju ženu, a ona je žena u mjesečnici (tj. kada ima menstruaciju). Pa je spomenuo Umer (to) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se je razgnjevio u njemu (tj. zbog njega, zbog ovoga postupka, zbog toga postupka) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je rekao (ovo):

"Neka se vrati njoj, zatim (neka) zadrži nju dok bude čista. Zatim (da ona) bude u mjesečnici, pa (da ona opet) bude čista (od lučenja krvi, tj. pa da joj po drugi puta prestane menstruacija). Pa ako se je pokazalo njemu (pa tek tada može ako hoće) da pusti nju (da je razvjenča), pa neka pusti (razvjenča) nju."

GLAVA

(onoga) ko je vidio (tj. mislio, smatrao) za (izvjesnoga) sudiju da sudi sa svojim znanjem u stvari (izvjesnih) ljudi kada se nije bojao (plašio izvjesnih loših) pomišljaja i sumnjičenja, kao što je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Hindi: "Uzmi što je dosta (dovoljno) tebi i tvojoj djeci sa (izvjesnim) poznatim (načinom, tj. što se smatra kao dobro, obično, umjereno)." A to je kada je bio (jedan) posao poznat (čuven, tj. kada jedan postupak bude čuven kao dobar, kada jedna stvar bude nadaleko čuvena i izvođena, praktikovana).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, pričao mi je Urvete da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla: Došla je Hinda, kći Utbeta sina Rebi'ata, pa je rekla:

"O poslaniče Allaha! Tako mi Allaha nisu bili na leđima (tj. na površini) Zemlje stanovnici (ni jednoga) šatora (takvi da) je draže k meni (bilo) da se ponize od stanovnika tvoga šatora. A nisu osvanuli danas na leđima (na površini) Zemlje stanovnici (ni jednoga) šatora (takvi da) je draže k meni da budu moćni (časni) od stanovnika tvoga šatora." Zatim je rekla: "Zaista Ebu Sufjan je (jedan) čovjek veliki držalac (posjedovanoga imanja, tj. čovjek vrlo škrt), pa da li je na mene (išta) od poteškoće (tj. da li je meni ikakav grijeh) da nahranim (jelom) koje je za njega (tj. koje je u njega, koje je njegovo) našu obitelj (porodicu)?" Rekao je njoj:

"Nema poteškoće (tj. grijeha) na tebe da nahraniš njih od poznatoga (načina, tj. uobičajeno, na običan način kako se hrani jedna porodica)."

GLAVA

(izvjesnoga) svjedočanstva na (izvjesni) rukopis zapečaćeni, i šta biva dozvoljeno od toga i šta biva tijesno (od toga) na njih (šta biva tijesno njima, tj. a šta nije dozvoljeno od toga njima) i (GLAVA) knjige (tj. pisma izvjesnoga) suca (sudije) ka svojim namjesnicima (namještenicima, službenicima) i (pisma izvjesnoga) sudije ka (izvjesnome) sudiji.

A rekao je neki (od izvjesnih) ljudi: Knjiga (Pismo izvjesnoga) suca je dozvoljena stvar, osim u (izvjesnim tjelesnim) kaznama. Zatim je rekao (taj neki od ljudi): Ako je bilo (izvjesno) ubijanje greškom (tj. nehotimično, nenamjerno), pa ono (tj. pismo suca) je dozvoljeno zbog (toga što je slučaj) da je ovo (jedna, neka) imovina, sa njegovim tvrđenjem (tj. prema njegovome tvrđenju, prema tvrđenju toga nekoga od ljudi, a s njim se Buharija ne slaže, pa zbog toga dalje veli). A samo je postalo imovina (tj. A postalo je nehotimično ubijstvo, ubistvo samo jedna imovina) poslije (slučaja toga) da se je ustalilo (tj. nastalo i desilo se to) ubijanje (ubistvo), pa (izvjesna) greška i (izvjesno) hotimično ubijanje je jedno (tj. pa ubijanje greškom i svako ubijanje hotimično je jednako u početku same stvari, u prvome pogledu i oba ubistva se smatraju kao djela za koje su, za koja su određene tjelesne kazne). A već je pisao Umer ka svome namjesniku u (izvjesnim) kaznama (tj. zbog izvjesnih tjelesnih kazni da ih on mjesto njega izvrši).

A pisao je Umer, sin Abdulaziza, u (pogledu nekakvoga) zuba (što) se je razbio (tj. pisao je zbog zuba što je razbijen). A rekao je Ibrahim: Knjiga (Pismo izvjesnoga) sudije ka (izvjesnome) sudiji je dozvoljena (stvar) kada je prepoznao (njegovu) knjigu (njegovo pismo) i (njegov) pečat. A bio je Šabija (običaja da) provede (u djelo izvjesno) pismo zapečaćeno sa (onim) što je u njemu (naređivalo se i pisalo) od (izvjesnoga) sudije. A predaje se od Ibnu Umera poput njega (tj. slično tome). A rekao je Muavijete, sin Abdulkerima, Sekafija (Seqafija): Prisustvovao sam Abdulmeliku, sinu Ja'la-a, sudiji Basre, i Ijasu, sinu Muavijeta, i Hasenu, i Sumametu, sinu Abdullaha sina Enesa, i Bilalu, sinu Ebu Burdeta, i Abdullahu, sinu Burejdeta, Eslemiji, i Amiru, sinu 'Abideta, i 'Abbadu, sinu Mansura, (kada oni) provode pisma (izvjesnih, ili svih) sudija bez prisustvovanja od (strane izvjesnih) svjedoka (koji posebno svjedoče za ta pisma). Pa ako je rekao (onaj) koji je (taj što) se je donijelo na njega (tj. protiv njega to) pismo: "Zaista ono je laž!", reklo se je njemu: "Pa idi (odi), pa traži sebi (izvjesni) izlaz iz toga (što tvrdiš ili dokazivanjem lažnosti onoga što se u pismu navodi, ili dokazivanjem svoje nevinosti na neki drugi način bez pobijanja toga pisma)."

A prvi ko je pitao (tj. tražio) na pismo (izvjesnoga) sudije (izvjesni) dokaz je Ibnu Ebu Lejla i Sevvar, sin Abdullaha. A rekao je nama Ebu Nuajm: Pričao nam je Ubejdulah, sin Muhriza: Donio sam (jedno) pismo od Musa-a, sina Enesa, sudije (iz) Basre (tj. u Basri), a (bio) sam uspostavio kod njega (izvjesni) dokaz da je za mene (tj. da ja imam) kod omsice (kod tog-i-tog) toliko i toliko, a on (taj omsica) je u Kufi, i donio sam ga (tj. to pismo sudiji u Kufi) Kasimu, sinu Abdurahmana, pa je proveo njega (to pismo u djelo, tj. postupio je prema tome pismu). A mrzio je Hasen i Ebu Qilabete (Ebu Kilabete) da svjedoči na (za neku) oporuku (prije) do (da) zna (onaj ko svjedoči da zna ono) šta je u njoj, jer zaista on neće znati (tj. ne zna), možda je u njoj (neko) nasilje (neka nepravda). A već je pisao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ka stanovnicima Hajbera:

"Ili da dadnete krvarinu (za) vašega druga (za svoga druga, tj. za onoga što je ubijen među vama), ili (doslovno: i ili) da obavijestite za rat." A rekao je Zuhrija o svjedočanstvu (o svjedočenju) na (za izvjesnu) ženu (koja se nalazi) od iza (iza izvjesnoga) zastora: Ako si prepoznao nju, pa svjedoči, a ako ne, pa ne svjedoči.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: Čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, rekao je: Pošto je htio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da piše ka Vizantincima, rekali su:

"Zaista oni neće čitati (tj. ne čitaju ni jedno) pismo osim (ono koje je) zapečaćeno." Pa je sebi uzeo (nabavio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) pečat od srebra, kao da (sad) ja gledam k njegovom sjaju, a njegovo klesanje je (tj. a na njemu je bilo uklesano ovo): Muhammed, poslanik Allaha.

GLAVA:

Kada zaslužuje (izvjesni) čovjek (da mu se povjeri to) suđenje (tj. da bude sudija)?

A rekao je Hasen: Uzeo je (tj. Odredio je) Allah na (sve te) suce (sudije) da neće slijediti (tj. da ne slijede oni u suđenju svoju) strast, i da se ne plaše (izvjesnih) ljudi, i da ne kupuju (sebi) Moje (za Moje) ajete (znakove, dokaze, ili riječi, rečenice nekom) cijenom malenom (za neku malu cijenu). Zatim je čitao (tj. citirao je ajet iz Kur'ana):

"O Davude (Davide)! Zaista Mi smo učinili tebe zastupnikom u (na) Zemlji, pa sudi među (tim) ljudima sa (tom) pravičnošću (pravdom), a ne slijedi (svoju) strast pa (da) zavede

tebe (ona) od puta Allaha (Allahovoga), zaista koji zalutaju od puta Allaha, za njih je (jedna) kazna žestoka sa (onoga, tj. zbog onoga) što su zaboravili dan (svoga) obračuna (tj. sudnji dan)". I čitao je: "Zaista Mi smo spustili Tevrat, u njemu je uputa i svjetlo, sude sa njim (tj. prema njegovim propisima Božiji) vjerovijesnici koji su se predali (sude onima) koji su se naslonili (na uputu, tj. koji su se pokajali od bezvjerstva), i (izvjesni) Božiji ljudi (tj. pobožnjaci) i (izvjesni) učenjaci (svi oni sude) sa (onim) što se je njima tražilo čuvati (što se je od njih tražilo da čuvaju, tj. što se je kod njih pohranilo) od knjige Allaha i bili su na nju svjedoci, pa ne plašite se (vi izvjesnih) ljudi, i plašite se Mene, i ne kupujte sebi za Moje ajete cijenu malu (malenu), a ko nije sudio (tj. ko ne sudi) sa (onim) što je spustio Allah, pa ti (su) oni (što) su (izvjesni) bezvjernici.". "..... sa (onim) što se je njima tražilo čuvati....." je (značenja): tražilo se je njima pohraniti (tj. tražilo se je da je kod njih pohrani, ostavi na čuvanje) od knjige Allaha.

I čitao je (tj. I citirao je Hasen Basrija još i ovaj ajet): "I Davuda i Sulejmana (spomeni), pošto sude njih dvojica o (izvjesnom) usjevu pošto su (noću) pasli (upadnuvši iznenada) u njega bravi (izvjesnoga) naroda, a bili smo za njihovu presudu svjedoci. Pa smo dali razumjeti nju Sulejmanu, a svakome (od njih dvojice) dali smo suđenje i znanje.....".

Pa je hvalio (pohvalio Uzvišeni Allah) Sulejmana, a nije korio Davuda (kaže Hasen i nastavlja još i dalje). I da nije (toga) što je spomenuo Allah od stvari ove dvojice, zaista sam vidio (tj. zaista bih vidio, mislio, smatrao) da su (izvjesni) suci propali (tj. suci, sudije koje ne pogode pravu presudu u svome suđenju). Pa zaista je On hvalio na ovoga (tj. hvalio je ovoga) sa (zbog) njegova znanja, a ispričao je ovoga sa (zbog) njegovoga truda (nastojanja da pogodi pravu presudu koju nije uspio pogoditi kao što je uspio Sulejman, njegov sin).

A rekao je Muzahim, sin Zufera: Rekao je nama Umer, sin Abdulaziza: Pet (svojstava treba sudija da ima), kada je pogriješio (tj. kada nije postigao izvjesni) sudija od njih (jedno) svojstvo, bilo je (to) u njega mana (ruglo, jedan nedostatak): da bude razuman, blag, čedan, čvrst, učen veliki pitalac (tj. učenjak koji stalno ispituje, istražuje) o (izvjesnom, tj. o svome stručnome) znanju.

GLAVA

opskrbe (izvjesnih, ili: svih) sudaca i (svih) namjesnika (tj. službenika) na njoj (tj. u njoj - u sudskoj službi i upravi i vlasti uopće; ili: na njima - na tim obaveznim milostinjama, tj. i opskrbe službenika koji ubiru i sakupljaju obaveznu milostinju - zekat u muslimanskoj državi).

A bio je Šurejh sudija (u Kufi za vrijeme Umera r.a. - bio je običaja da) uzima na (tj. za svoje) suđenje nagradu (tj. platu). A rekla je Aiša: Jede (tj. Može da jede, Ima pravo da jede izvjesni) staralac (staratelj, tutor) sa količinom svoje nagrade (plate) za rad (za obavljeni rad po običnoj cijeni). A jeo je Ebu Bekr i Umer (tj. hranili su sebe i porodicu iz državne imovine za obavljanje državničkoga, državnog posla kada su postali halife, jer im je državnički posao oduzeo sve, svo vrijeme, ili većinu dnevnoga vremena, pa nisu mogli da privatno rade i zarađuju sebi i svojoj porodici svakodnevni hljeb).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Saib, sin Jezida sina sestre Nemira, da je Huvejtib, sin Abdul-'uzza-a, izvijestio njega da je Abdullah, sin Sa'dije, izvijestio njega da je on došao na Umera (tj. došao je Umeru) u njegovome halifovanju (a to će reći: u vrijeme kada je Umer bio halifa, kalif muslimanski). Pa je rekao njemu Umer:

"Zar se nije meni pričalo da ti upravljaš od poslova (izvjesnih) ljudi (nekim) poslovima, pa kada se je tebi dala (ta) nagrada (plata) za (taj) posao, mrzio si nju?" Pa sam rekao: "Da." Pa je rekao Umer: "Šta hoćeš k tome (tj. Šta ćeš s time)?" Rekao sam: "Zaista za mene (tj. u mene) su konji i robovi, i ja sam sa dobrom (tj. imam sve to i ja sam dobro opskrbljen), i hoću da bude moja nagrada (plata) za posao (za ovaj moj rad - da ona bude kao jedna) milostinja na (za te) muslimane (od mene)." Rekao je Umer:

"Ne čini (to tako), pa (jer) zaista ja sam htio (to isto da učinim) koje si htio (kao što si i ti), a bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) dadne meni (izvjesni) dar, pa govorim (tj. pa ja reknem): "Dadni ga siromašnijem (potrebnijem) k njemu od mene (tj. Daj to siromašnijem od mene)." Dok (tj. Te) je dao meni jedanput (neko) imanje, pa sam rekao: "Dadni ga siromašnijem (potrebnijem) k njemu od mene." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Uzmi ga, pa se obogati njim (ozgodni njim), i milodari s njim (i milodari ga). Pa što je došlo tebi od ovoga imanja, a ti si osim natkučivača (tj. a ti si bio takav da se nisi natkučivao, nisi se nametnuo, nisi pogledao, hlepio), a niti (si) prosjak (tj. a nisi ni prosjačio, ni iskao ga), pa uzmi ga. A ako ne, pa ne daj (nemoj) slijediti njega tvojom (svojom) dušom (osobom)."

(To jest: A ako ti se ne dadne bez nametanja i bez prosjačenja, pa ne idi za njim, za imanjem.)

A od Zuhrije rekao je: Pričao mi je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, rekao: Čuo sam Umera (da) govori: Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) dadne meni (izvjesni) dar, pa govorim: "Dadni (Daj) ga siromašnijem (potrebnijem) k njemu od mene." Dok (tj. Te) je dao meni jedanput (neko) imanje, pa sam rekao: "Dadni ga (nekome) ko je on siromašniji (potrebniji) k njemu od mene (tj. Da je ga onome kome je potrebnije to imanje)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Uzmi ga, pa se obogati njim, i milodari s njime. Pa što je došlo tebi od ovoga imanja, a ti si osim natkučivača (ti si nenatkučivač, nenametljivac), i ni prosjak (a i neišćeš ga), pa uzmi ga. A ako ne, pa ne daj slijediti (ne slijedi) ga tvojom (svojom) dušom (osobom)."

GLAVA

(onoga) ko je sudio i proklinjao (tj. i provodio međusobno proklinjanje bračnih drugova) u Bogomolji (ili u izvjesnoj bogomolji).

A proklinjao je (tj. Izvršio je međusobno proklinjanje bračnoga para) Umer kod govornice Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A sudili su Šurejh, i Šabija i Jahja, sin Jamera, u Bogomolji (ili: izvjesnoj bogomolji). I sudio je Mervan na Zejda, sina Sabita, sa (izvjesnom) zakletvom kod (džamijske) govornice (da se zakune). A bili su Hasen i Zurarete, sin Evfa-a, (običaja da) sude njih dvojica u (izvjesnome) širokome prostoru izvan (koji se nalazi vani) od (izvjesne) bogomolje.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Zuhrija od Sehla, sina Sa'da, rekao je:

Prisustvovao sam (izvjesnim) dvoma međusobnih proklinjača, a ja sam sin petnaest (tj. a ja imam petnaest godina), (i) rastavilo se je između njih dvoga (njih dvoje).

PRIČAO NAM JE Jahja, pričao nam je Abdulrezak, izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, izvijestio me je Ibnu Šihab od Sehla, brata sinova Saideta (tj. brata Saidetovića), da je (jedan) čovjek od Pomagača došao ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Jesi li vidio (mislio, tj. Šta misliš za jednoga) čovjeka (koji) je našao sa svojom ženom (nekoga) čovjeka, je li (će da) ubije njega (da li će da ubije njega, hoće li ga ubiti)?" Pa su se njih dvoje (taj čovjek i njegova žena) međusobno proklinjali u Bogomolji, a ja sam svjedok (ili: a ja sam prisutan).

GLAVA

(onoga) ko je sudio u (izvjesnoj) bogomolji (ili: u Bogomolji - bogomolji, Vjerovijesnikovoj a.s. džamiji u Medini), te kada je došao na (neku tjelesnu) kaznu, zapovjedio je da se izvede iz (te) bogomolje (ili: iz Bogomolje), pa (da) se uspostavi (tj. izvrši kazna izvan te bogomolje).

A rekao je Umer: Izvedite vas dvojica njega (osuđenoga na izvršenje kazne nad njim) iz (te) bogomolje. A spominje se od Alije poput njega (tj. slično tome što je rekao i Umer).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao mi je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta i Seida, sina Musejjeba, od Ebu Hurejreta rekao je:

Došao je (jedan) čovjek poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u Bogomolji, pa je dozivao njega, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam bludničio (izvršio preljub)." Pa se je okrenuo od njega (od toga čovjeka Muhammed a.s. na drugu stranu). Pa pošto je (taj čovjek) svjedočio na svoju osobu (tj. na samoga sebe) četiri (puta, četiri svjedočenja), rekao je (Muhammed a.s.): "Je li s tobom ludost (poludjelost)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Odvedite ga, pa kamenujte ga." Rekao je Ibnu Šihab: Pa je izvijestio mene ko je čuo Džabira, sina Abdullaha, rekao je (Džabir):

Bio sam u (tj. među onima) ko je kamenovao njega u (izvjesnome) klanjalištu (mjestu na kome se klanja). Predao je njega (hadis) Junus, i Mamer i Ibnu Džurejdž od Zuhrije, od Ebu Selemeta, od Džabira, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (vezi toga) kamenovanja (o tom kamenovanju).

GLAVA

savjetovanja (predikovanja izvjesnoga) vođe (koje je namijenjeno, upućeno) za (izvjesne) parničare (protivnike).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Hišama, od njegovoga oca, od Zejnebe, kćeri Ebu Selemeta, od Umu Seleme, bio zadovoljan Allah od nje, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Samo sam ja (tj. Ja sam samo jedan) čovjek (obični u vrijeme kada vam sudim vaše sporove), a zaista vi se prepirete (sporite obraćajući se) k meni. I možda neki (od) vas da bude razumniji (oštroumniji) za svoj dokaz (u vođenju spora) od nekoga, pa (onda ja) sudim

(presudim) prema (onome) što čujem (što sam čuo). Pa ko (bude takav da) sam sudio (dosudio) njemu (u vezi) sa pravom njegovoga brata (neku) stvar, pa neka ne uzme nju (neka ne uzima nju - to pravo), pa samo odsiječem njemu (tj. Pa odsiječem, dosudim, dodijelim - Pa odsijecam, dosuđujem svojom presudom njemu samo jedan) komad od Vatre (komad pakla)."

GLAVA

(izvjesnoga) svjedočenja (koje) bude (biva) kod (izvjesnoga) suca u (vrijeme) njegove uprave (upravljanja izvjesnim) suđenjem, ili prije toga, (svjedočenja) za (tj. u prilog izvjesnoga) parničara.

A rekao je Šurejh, sudija, a pitao (tražio) je njega (jedan) čovjek (da mu Šurejh posvjedoči izvjesno) svjedočenje, pa je rekao: "Dođi (tom izvjesnome) zapovjedniku, čak (ću da) svjedočim za tebe (tebi)." A rekao je Ikrimete: Rekao je Umer Abdurahmanu, sinu Avfa: "Da si vidio (jednoga, nekoga) čovjeka na kazni bluda ili krađe, a ti si zapovjednik?" Pa je rekao (Umer dalje): "Tvoje svjedočenje je svjedočenje (jednoga običnoga) čovjeka od (svih) muslimana." Rekao je: "Bio si istinit (tj. Istinu si rekao)." Rekao je Umer: "Da nije (toga) da govore (da reknu izvjesni) ljudi: Povećao (Dodao) je Umer u knjigu (u knjizi) Allaha!, zaista bih napisao ajet (o tome) kamenovanju sa svojom rukom (u Kur'anu, jer ja imam dokaz za to, ali nemam još jednoga svjedoka sa sobom)."

(Veli se da je Abdurahman na pitanje Umera odgovorio da ne bi izvršio kaznu nad nekim čovjekom kojega je on lično vidio da vrši blud dok ne bi sa njim posvjedočio još neko taj čin. A ovaj upit Umerov koji je stavio Abdurahmanu i Umerova izjava da bi sobom stavio u Kur'an, odnosno u Mushaf, primjerak knjige u kojoj je ispisan cijeli Kur'an, da bi tamo stavio i zapisao ajet o kamenovanju, ali nema nikoga za svjedoka da je taj ajet zaista označen kao dio Kur'ana, za koji on sam sigurno zna da je ajet Kur'ana - to je sve Umer izrekao da bi odsjekao i unaprijed spriječio svako sredstvo loših sudija da sude nekome na osnovu svoga znanja i poznavanja kome oni žele i kako žele bez svjedoka. Dakle, ni jedan sudija nema prava da sudi nekome, ikome na osnovu onoga što on sam zna o nekome ako nema za to još nekoga kao svjedoka. Ali ovome predanju Ikrimeta prigovaraju zbog prekinutosti seneda jer Ikrimete nije stigao, zapamtio ni Abdurahmana, a kamoli Umera, odnosno nije se s njima u životu nikada sastao, ni vidio lično.)

A priznao je Maiz kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, za preljub (blud svoj, sam na sebe je priznao) četiri (puta); pa je zapovjedio za njegovo kamenovanje; a nije se spomenulo da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zasvjedočio (da je uzeo za svjedoka ni jednoga onoga) ko je bio prisutan njemu (tome priznavanju Maizovome). A rekao je Hammad: Kada je priznao jedanput kod (izvjesnoga) suca, kamenovao se je (tj. kamenovaće se priznavalac). A rekao je Hakem: Četiri (puta treba da prizna).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Jahja-a, od Umera, sina Kesira, od Ebu Muhammeda, slobodnjaka Ebu Katadetovoga, da je Ebu Katadete rekao: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Hunejna:

"Ko (je takav da) je za njega (u njega neki) dokaz na (za nekoga) ubijenoga (neprijatelja što) je ubio njega, pa za njega je (tj. pa njemu pripada) njegovo plijenjenje (tj. da sebi uzme kao ratni plijen i ratni trofej sve što nađe uz ubijenoga neprijatelja kojega je lično u borbi ubio)." Pa sam ustao (kaže Ebu Katadete) zbog (toga da sebi) tražim dokaz na (za jednoga) ubijenoga (na jednoga kojeg sam ubio). Pa nisam vidio (ni) jednoga (čovjeka da) svjedoči meni. Pa sam sjeo. Zatim se pokazalo meni, pa sam spomenuo njegovu stvar ka

poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao (jedan) čovjek od njegovih sjedilaca (tj. drugova koji su u tome času sjedili sa njim): "Oružje ovoga ubijenoga kojega spominje (on) je kod mene." Rekao je: "Pa zadovolji ga od (zbog) njega." Pa je rekao Ebu Bekr: "Nipošto! Neće dati njega bojici (ili: maloj ptičici; ili: maloj slaboj biljčici) od Kurejša, a (da) ostavi (jednoga) lava od lavova Allaha (od Allahovih lavova koji) se bori od (tj. ratuje za) Allaha i Njegovoga poslanika." Rekao je: Pa je zapovjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvršio njega k meni (tj. pa je predao to oružje k meni onaj čovjek). Pa sam sebi kupio od njega (od cijene toga oružja jedan) voćnjak. Pa je bio (taj voćnjak) prvi imetak (što) sam ukorijenio sebi njega (tj. što sam ga stekao, zaimao, što sam ga uzeo kao korijen i osnov svoje imovine).

Rekao je Abdullah od Lejsa (u pričanju gornjega hadisa ovako): Pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvršio njega k meni. A rekli su stanovnici Hidžaza: Sudac neće suditi sa svojim znanjem (o nekom slučaju što) je prisustvovao (bio svjedokom) o tome u svojoj upravi ili prije nje. A da (tj. A ako) je priznao (jedan) parničar kod njega (kod toga sudije) za drugoga (tj. nekome drugome parničaru) za (neko) pravo u sjednici (njegovoga) suđenja, pa zaista on neće suditi na njega (protiv njega), u govoru (tj. po mišljenju) nekih (od) njih, do (da) pozove za (neka) dva svjedoka, pa (će da) privede njih dvojicu njegovome priznanju.

A rekao je neki od stanovnika Iraqa (Iraka): Šta je čuo, ili je vidio njega u sjednici (svoga) suđenja, sudio je s njim (tj. sudiće prema njemu), a šta je bilo u (nekome drugom mjestu) osim njega (osim mjesta suđenja), nije sudio (tj. neće suditi drukčije) osim sa dva svjedoka. A rekli su (neki) drugi od njih: Nego sudi sa njim (tj. Nije tako, nego sudiće prema njemu, prema onome što vidi i čuje i u drugome mjestu), jer zaista on je povjerljiv (tj. sudac je ličnost koja zaslužuje povjerenje, ili kojoj se je dalo povjerenje, u koju se pouzdava, kojoj se povjerovava, kojoj se vjeruje, kojoj se povjerava). A samo se hoće od (izvjesnoga) svjedočenja (tj. Hoće se od svjedočenja samo) poznavanje (izvjesne) istine (izvjesnoga prava), pa njegovo znanje je više (mnogobrojnije, veće) od (izvjesnoga) svjedočenja. A rekao je neki (od) njih: Sudi (Sudiće) sa svojim znanjem u (izvjesnim) imovinama, a neće suditi u (drugim slučajevima) osim njih.

A rekao je Kasim: Ne treba (izvjesnome) sucu da provede (da sprovodi ni jedno) suđenje sa svojim znanjem osim (bez) znanja (drugoga) osim njega s (tim, tj. premda) da je njegovo znanje više (veće) od svjedočenja (nekoga drugoga) osim njega, a ali u njemu je (jedno) izlaganje (sebe) za sumnjičenje njegove (tj. svoje) osobe kod (izvjesnih) muslimana i obaranje za njih (tj. i bacanje njih - tih muslimana) u (izvjesne loše) misli (pomisli), a već je mrzio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tu lošu) misao (pomisao o sebi), pa je rekao:

"Samo je ovo Safija (tj. Ovo je samo Safija; Ova žena je samo Safija, moja žena, a nije neka i nečija druga žena)."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, Uvejsije, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od Alije, sina Husejna, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio jedanput u takvoj prilici da) je došla njemu Safija, kći Huzejja. Pa pošto se vratila, otišao (išao) je (i on) sa njom (do praga svoje džamije u kojoj je bio u itikafu). Pa su prošla pokraj njega (nekakva) dva čovjeka od Pomagača. Pa je pozvao njih dvojicu pa je rekao:

"Samo je ona (Ona je samo) Safija." Rekla su njih dvojica: "Slava Allahu!" Rekao je: "Zaista (izvjesni) sotona teče od sina Adema (tj. od čovjeka ka drugome čovjeku ubacujući ružne pomisli) tečenjem (čovjekove) krvi (tj. neopaženo kao što teče, kola krv)."

Predao je njega (ovaj hadis) Šuajb, i Ibnu Musafir, i Ibnu Ebu Atiq (Atik) i Ishaq (Ishak), sin Jahja-a, od Zuhrije, od Alije - misli (na) sina Husejna -, od Safije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

zapovjedi (izvjesnoga) upravljača kada je upravio (poslao nekakva) dva zapovjednika ka (nekome) mjestu, da se međusobno pokoravaju njih dvojica (jedan drugome, tj. da se slažu), a (da) se međusobno ne griješe njih dvojica (tj. da se jedan drugome ne protive, i da ne pokazuju međusobnu protivnost, protivljenje).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je 'Aqadija (Akadija), pričao nam je Šubeta od Seida, sina Ebu Burdeta, rekao je: Čuo sam svoga oca rekao je: Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, moga oca i Muaza, sina Džebela, ka Jemenu pa je rekao:

"Olakšavajte vas dvojica, a ne otežavajte vas dvojica, i obeseljajte vas dvojica, a ne razbježavajte (tj. a ne natjeravajte u bijeg, ne tjerajte u bijeg) vas dvojica, i pokoravajte se međusobno vas dvojica (jedan drugome u svome poslu)." Pa je rekao njemu Ebu Musa: "Zaista ono se pravi u našoj zemlji bit' (bit'un je šira, kom od meda)." Pa je rekao: "Svaki opijač (tj. Svaki napitak, piće koje opija) je zabranjen (je zabranjeno)."

A rekli su Nadr, i Ebu Davud, i Jezid, sin Haruna, i Veki' od Šubeta, od Seida, od njegovoga oca, od njegovoga djeda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

odgovaranja (tj. odazivanja izvjesnoga) suca (izvjesnome) pozivu (na gozbu).

A već je odgovorio (odazivao se je) Usman, sin 'Affana, (jednome) robu Mugireta, sina Šubeta.

(Misli se i radi se o odazivanju na poziv kojim se poziva na svadbenu gozbu, pir.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Sufjana, pričao mi je Mansur od Ebu Vaila, od Ebu Musa-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Odriješite (tj. Oslobodite izvjesnoga) zarobljenika (zarobljenoga muslimana u rukama neprijatelja), i odgovorite (tj. odazovite se izvjesnome) pozivaču (na svadbenu gozbu, piraniju, pir)."

GLAVA

poklona (izvjesnih) namjesnika (tj. namještenika, službenika).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Zuhrije da je on čuo Urveta (da govori): Izvijestio nas je Ebu Humejd Saidija, rekao je:

Uzeo je namjesnikom (sebi, tj. Postavio je za namjesnika, namještenika, službenika) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) čovjeka iz Esedovića, govori se njemu (zove se) Ibnul-Utbijeti (ili Ibnul-Utebijeti), na milostinji (nekoj, tj. uzeo ga je za službenika da ubire neku milostinju). Pa pošto je došao (taj čovjek), rekao je:

"Ovo je za vas (vama), a ovo se je poklonilo meni." Pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na (svoju) govornicu - rekao je Sufjan takođe: pa se je popeo (na svoju) govornicu - pa je hvalio Allaha i pohvaljivao je na Njega (i zahvaljivao je Njemu), zatim je rekao:

"Šta je umu (izvjesnoga) namjesnika (službenika što) ga pošaljemo, pa dođe (i) govori (tj. dođe govoreći): "Ovo je za tebe (tebi), a ovo je za mene (meni)!" Pa da li nije sjedio (tj. Pa zašto nije sjedio) u kući svoga oca i svoje matere (majke), pa (da) gleda (tj. da vidi) je li (da li će da) se pokloni njemu, ili ne? Tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci neće donijeti (ni jednu) stvar (sebi drukčije) osim (tako da) je donio nju (tj. da će donijeti nju na) sudnjem danu, (i) nosi (tj. noseći on) nju na svome vratu. Ako je bila (to neka) deva, za nju (tj. u nje) je blekanje (mukanje, mukaće, blekaće), ili krava, za nju (u nje) je rikanje (rikaće), ili ovca, (a ona) bleji (blejaće)." Zatim je podigao svoje dvije ruke, čak smo vidjeli dvije subjeline njegova dva pazuha:

"Zar ne (Pažnja, Pozor)! Da li sam priopćio?" Tri (puta je to rekao).

(Riječ "ufretun" označava bijelu boju koja nije čisto bijela, nego liči malo na boju praha zemljinoga, pa se zato prevelo to sa izrazom subjelina.)

Rekao je Sufjan: Pričao je njega (ovaj hadis) na nas (tj. nama) Zuhrija. A povećao (tj. dodao) je Hišam od svoga oca (Urveta), od Ebu Humejda rekao je (tj. da je rekao još i ovo): "Čula su moja dva uha i vidjelo je njega moje oko. I pitajte Zejda, sina Sabita, pa (jer) zaista on je čuo njega sa mnom." A nije rekao Zuhrija: Čulo je moje uho.

"Huvarun" je glas (govečeta, krave - dakle rikanje). A "el-džuvaru" je od "..... tedž'erune (ričete).", kao glas (izvjesne) krave (takve glasove dajete k Njemu se obračavajući kada vas dotakne izvjesna šteta).

(Riječ "..... tedž'erune" je citat iz Kur'ana iz sure Nahl. Veli se da "huvarun" znači rikanje goveda i drugih životinja, a "džuvarun" se upotrebljava za krave i za ljude kada riču, deru se kao krave, kao goveda.)

GLAVA

traženja suđenja (izvjesnih) slobodnjaka (tj. postavljanja za sudije oslobođenih robova) i postavljanja namjesnicima njih (tj. i GLAVA njihovoga postavljanja za namjesnike, namještenike, službenike).

PRIČAO NAM JE Usman, sin Saliha, pričao nam je Abdullah, sin Vehba, rekao je:

Izvijestio me je Ibnu Džurejdž da je Nafi' izvijestio njega da je Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), izvijestio njega, rekao je: Bio je Salim, slobodnjak Ebu Huzejfeta, (običaja da u molitvi) vodi (predvodi izvjesne te) Iseljenike najprve (prve) i drugove Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u bogomolji Kuba-a (mjesta nedaleko od Medine), u (tj. među) njima su Ebu Bekr, i Umer, i Ebu Selemete, i Zejd (Harisetov) i Amir, sin Rebi'ata.

(Dakle svima njima bi ponekad bio imam u klanjanju taj oslobođeni rob koji je uz Ibnu Mes'uda, i Ubejja, sina Ka'ba, i Muaza, sina Džebela, bio jedan od četvorice najboljih čitača, učača Kur'ana.)

GLAVA

(izvjesnih) vještaka za (izvjesne) ljude (tj. izvjesnih pomoćnika glavnome zapovjedniku, upravljaču, ili sudiji, koji je pomoćnik, načelnik, starješina izvjesnih ljudi).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Ebu Uvejsa, pričao mi je Ismail, sin Ibrahima, od svoga strica Musa-a, sina Ukbeta, rekao je Ibnu Šihab: Pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da su Mervan, sin Hakema, i Misver, sin Mahremeta, izvijestila njih dvojica njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao kada su dozvolili njima (izvjesni) muslimani u oslobađanju (tj. u vezi oslobađanja) zarobljenika Hevazina (zarobljenika zarobljenih od plemena Hevazin), pa je rekao:

"Zaista ja neću znati (tj. ne znam) ko je dozvolio od vas (i ne mogu da ga razlikujem) od (onoga) ko nije dozvolio, pa vratite se, čak (da) podignu k nama (tj. da dostave k nama) vaši vještaci (tj. vaše starješine, vaši načelnici) vašu stvar." Pa su se vratili (izvjesni) ljudi. Pa su govorili (sa) njima njihovi vještaci (načelnici, starješine). Pa su se vratili ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su izvijestili njega da su (svi) ljudi odobrili (to, tj. našli su da je to lijepo) i dozvolili su (da se ti zarobljenici puste na slobodu, da se oslobode).

GLAVA

(onoga) što se mrzi od hvale (izvjesnoga) vladara, a kada je izašao, rekao je (o njemu nešto drugo) osim toga (tj. osim hvale).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Asim, sin Muhameda sina Zejda sina Abdullaha sina Umera, od njegovoga oca: Rekli su (neki) ljudi Ibnu Umeru:

"Zaista mi ulazimo na naše vladare (našim vladarima), pa govorimo njima protivno (onome) što govorimo kada smo izašli od njih (tj. iz sijela kod njih, iz njihovih prostorija)." Rekao je: "Bili smo (mi običaja da) brojimo nju (ovakvu vrstu postupka jednim) licemjerjem (dvoličnošću)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, od 'Traka, od Ebu Hurejreta da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista najgori (od svih) ljudi je posjednik (izvjesnih) dvaju lica (tj. dvoličnjak, licemjerac) koji dolazi ovima sa (jednim) licem, a ovima (drugima) sa (jednim drugim) licem."

(To se naročito na sudu ne smije činiti.)

GLAVA

(izvjesnoga) suđenja na (tj. protiv izvjesnoga) odsutnoga.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvjestio nas je Sufjan od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše da je Hinda rekla Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Ebu Sufjan je (jedan) čovjek škrt i budem potrebna da uzmem od njegovoga imanja (sama bez njega)." Rekao je (Vjerovijesnik), pomilovao ga Allah i spasio:

"Uzmi (ti onoliko) što biva dosta (dovoljno) tebi i tvojoj djeci sa (izvjesnim) poznatim (načinom, tj. obično i uobičajeno što se smatra da je dobro i dovoljno za opskrbu)."

GLAVA

(onoga) ko (je takav da) se sudilo (presudilo) njemu za pravo njegovoga brata (tj. dosudilo se je njemu pravo njegovoga brata po krvi, ili uopće brata po vjeri), pa neka ne uzme (ne uzima) njega, pa (jer) zaista suđenje (presuda izvjesnoga) suca neće dozvoliti (tj. ne dozvoljava ništa što je) zabranjeno, a neće zabraniti (tj. a niti zabranjuje ništa, išta što je) dozvoljeno.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Saliha, od Ibnu Šihaba rekao je: Izvijestio me je Urvete, sin Zubejra, da je Zejneba, kći Ebu Selemeta, izvjestila njega da je Umu Selema, supruga (žena) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, izvjestila nju o poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je on čuo (nekakvu) prepirku (svađu) u (na) vratima svoje sobe, pa je izašao k njima pa je rekao:

"Samo sam ja (tj. Ja sam samo) čovjek, a zaista ono dođe meni (izvjesni) protivnik (tj. parničar), pa možda neki (od) vas da bude rječitiji od nekoga, pa mislim (računam) da je on istinit, pa sudim njemu (u prilog), s tim (zbog toga, tj. zbog te njegove rječitosti, vještoga izražavanja). Pa ko (je takav da) sam sudio njemu (u prilog) za pravo muslimana (nekoga, tj. kome dosudim nečije pravo, pravo nekoga muslimana), pa samo je ona (tj. pa ona - ta presuda - je samo jedan) komad od Vatre (dio pakla), pa neka uzme nju, ili neka ostavi nju."

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: Pričao mi je Malik od Ibnu Šihaba, od Urveta, sina Zubejra, od Aiše, supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je ona rekla:

Bio je 'Utbete, sin Ebu Vaqqasa (Vakkasa), oporučio k svome bratu Sa'du, sin Ebu Vaqqasa (Vakkasa), da je sin robinje Zem'ata (Zem'atove) od mene (tj. moj), pa uzmi ga k sebi (doslovno: pa zgrabi, ščepaj ga k tebi). Pa pošto je bila godina Pobjede (tj. godina oslobođenja Meke od idolopoklonika), uzeo je njega Sa'd pa je rekao:

"Sin moga brata (je ovo - Ovo je sin moga brata), već je bio oporučio k meni o njemu (za njega)." Pa je ustao k njemu Abd, sin Zem'ata, pa je rekao: "Moj brat (je taj dječak - Taj dječak je moj brat), i sin robinje moga oca, rodio se je na njegovoj postelji." Pa su se potjerala

međusobno njih dvojica ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (prepirući se) pa je rekao Sa'd:

"O poslaniče Allaha! Sin moga brata (je ovaj dječak - Ovaj dječak je sin moga brata), bio je oporučio k meni o njemu (oporučio mi je za njega)." A rekao je Abd, sin Zem'ata: "Moj brat (je - Taj dječak je moj brat), i sin robinje moga oca, rodio se je na njegovoj postelji." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"On je za tebe (tj. On pripada tebi, On je tvoj), o Abde, sine Zem'ata!" Zatim je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Dijete (svako) je za (očevu) postelju (tj. pripada postelji zakonitoga oca), a za (svakoga oženjenoga, ženjenoga) bludnika (preljubnika, tj. a za toga nezakonitoga oca) je (kazneni) kamen (tj. kamenovanje)." Zatim je rekao Sevd, kćeri Zem'ata: "Zastri se od njega (tj. Sakrivaj se od toga dječaka o kojem je ovaj spor)." Zbog (onoga) što je vidio od njegove sličnosti sa Utbetom (nezakonitim ocem). Pa nije vidio nju (Sevdu taj dječak nikad više), čak je susreo Allaha, uzvišen je (tj. čak je i umro).

GLAVA

(izvjesnoga) suđenja o (izvjesnome) bunaru i poput njega (tj. i slično njemu).

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Sufjan od Mansura i Aameša, od Ebu Vaila rekao je: Rekao je Abdullah (Mes'udov):

Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće se zaklesti (niko) na zakletvu strpljenja (tj. na obaveznu zakletvu pred sudijom, na sudu, na suđenju - Neće se zaklesti na tu takvu zakletvu da) odsiječe sebi (neko) imanje, a on je u njoj (u toj zakletvi) griješnik (pa da će s njim biti drukčije) osim (tako da) je susreo (tj. da će susresti) Allaha, a On je na njega ljut (srdit na sudnjem danu)." Pa je spustio Allah:

"Zaista (oni) koji sebi kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve (jednu) cijenu malenu.....". Pa je došao Eš'as, a Abdullah priča njima, pa je rekao: "O meni je sišla (ta objava, taj ajet) i o (jednome) čovjeku (što) sam se međusobno prepirao (parničio sa) njim o (jednome) bunaru, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Je li za tebe (tj. Imaš li ti kakav) dokaz?" Rekao sam: "Ne." Rekao je: "Pa neka se zakune (ovaj čovjek)." Rekao sam: "Tada će se zaklesti (on)." Pa je sišla (objava, ajet):

"Zaista (oni) koji sebi kupuju za ugovor (sa ugovorom) Allaha.....". Ajet (taj vidjeti).

GLAVA

(izvjesnoga) suđenja o mnogome (tome) imanju i malome (od) njega.

A rekao je Ibnu 'Ujejneta od Ibnu Šubrumeta: Suđenje (svako) o malome (tome) imanju i mnogome (od) njega je jednako (ravno, tj. Suđenje o maloj količini imanja i velikoj je jednako, isto).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Urvete, sin Zubejra, da je Zejneba, kći Ebu Selemeta, izvijestila njega od svoje majke Umu Seleme (koja) je rekla: Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, galamu (neku viku)

protivnika (parničara) kod svojih vrata, pa je izašao na njih (tj. izašao je njima), pa je rekao njima:

"Samo ja sam (tj. Ja sam samo jedan) čovjek, a zaista ono dođe meni (izvjesni) protivnik (tj. protivnici, parničari). Pa možda neki da bude rječitiji od nekoga, (pa) sudim njemu s time (s toga, zbog toga u prilog) i mislim (računam) da je on istinit. Pa ko (je takav da) sam sudio njemu za pravo muslimana (tj. da dosudim njemu pravo muslimana - bilo malo ili veliko pravo), pa samo je ona (tj. pa ona je samo jedan) komad od Vatre, pa neka uzme nju, ili neka ostavi nju (tu imovinu, to pravo koje je dobio mojom presudom, svojim vještim i rječitim prikazivanjem stanja koje je i iznudilo moju psudu, koja u tom slučaju nije realna, stvarna)."

GLAVA

prodavanja (izvjesnoga) vođe na (izvjesne) ljude (tj. izvjesnim ljudima, licima) njihove imovine i njihove posjede (nekretnine).

A već je prodao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) roba (koji je predviđen, odnosno kome je rečeno da je slobodan nakon smrti) od Nuajma, sina Nahhama (tj. prodao je toga roba Nuajmu).

PRIČAO NAM JE Ibnu Numejr, pričao nam je Muhamed, sin Bišra, pričao nam je Ismail, pričao nam je Selemete, sin Kuhejla, od Ata-a, od Džabira, sina Abdullaha, rekao je:

Doprlo je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, da je (jedan) čovjek od njegovih drugova oslobodio (ropstva jednoga) dječaka od zadnjega (svoga) dijela (tj. poslije svoje smrti, a to će reći da mu je rekao: "Kada umrem, ti si slobodan!"), (i) nije bilo za njega (u njega, u toga čovjeka nikakav drugi) imetak osim njega (tj. osim taj rob, osim toga roba). Pa je prodao njega (toga roba Muhamed a.s.) za osam stotina srebrenjaka, zatim je poslao sa njegovom cijenom (poslao je njegovu cijenu) i njemu.

(Veli se da je vlasniku toga roba bilo ime Ebu Mezkur, a robu Jakub, a kupcu Nuajm, sin Nahama, ili Nuajm Nahham.)

GLAVA

(onoga) ko se nije brigao (nije mislio, nije se obazirao) za (na) napadanje (udaranje onoga) ko neće znati (tj. ko ne zna) o (izvjesnim) zapovjednicima (nekoga, jednoga) hadisa (ili: nekoga razgovora, pričanja).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulaziz, sin Muslima, pričao nam je Abdullah, sin Dinara, rekao je: Čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Poslao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) četvu i postavio je zapovjednikom nad njima Usameta, sina Zejda. Pa se napadalo (udaralo) u njegovo zapovjedništvo (tj. Prigovaralo se tome što je on postavljen za zapovjednika). I rekao je (Muhammed a.s.):

"Ako napadate (udarate) u njegovo zapovjedništvo, pa već ste bili (običaja da) napadate u zapovjedništvo njegovoga oca od prije njega. A zakletva Allaha zaista bio je zaista

stvoren za (to) zapovjedništvo, i zaista bio je zaista od najdražih (tih) ljudi k meni. I zaista ovaj (tj. Usamete) je zaista od najdražih (tih) ljudi k meni poslije njega (tj. poslije njegovoga oca)."

GLAVA

(izvjesnoga) zakletoga (nepomirljivoga) parničara, a on je (tj. a to je svaki) trajni u (svojoj) prepirci (svađi, parnici).

"..... ludden." je (što i) "udžen": krive (iskrivljene).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Ibnu Džurejdža, čuo sam Ibnu Mulejketa (da) priča od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najmrži (od svih) ljudi ka Allahu je (izvjesni) najsvađaviji parničar."

(Izraz "el-eleddu" preveden je ovdje sa našim izrazom koji u upotrebi, možda, i ne postoji, a to je izraz: najsvađaviji, tj. koji se najviše svađa, prepire, koji se žestoko prepire, a to će reći: zakleti, nepomirljivi, kao što je već tako i prevedeno u početku ove glave, poglavlja.)

GLAVA:

Kada je sudio (izvjesni) sudac sa nasiljem (tj. nepravedno), ili protivno stanovnicima (izvjesnoga) znanja (tj. ili protivno učenim ljudima, učenjacima), pa ono je vraćanje (tj. pa to suđenje se vraća njemu, odbija se, ne priznaje se, ne vrijeđi).

PRIČAO NAM JE Mahmud, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Salima, od Ibnu Umera: Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Halida. - H - A pričao mi je Nuajm, sin Hamada, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Salima, od njegovoga oca rekao je:

Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Halida, sina Velida, ka Džezimetovićima, pa nisu uljepšali (tj. nisu lijepo učinili oni) da govore (tj. nisu dobro, jasno, kako treba govorili, izgovorili): "Primili smo Islam!", pa su govorili (tj. nego su rekli): "Prevjerili smo se, prevjerili smo se (tj. Izašli smo, prešli smo iz jedne vjere u drugu vjeru)." Pa je počeo Halid (da ih) ubija i zarobljava. I dao je ka svakome čovjeku od nas njegovoga zarobljenika, pa je zapovjedio svakome čovjeku od nas da ubije svoga zarobljenika. Pa sam rekao:

"Tako mi Allaha neću ubiti svoga zarobljenika, i neće ubiti (ni jedan) čovjek od mojih drugova svoga zarobljenika." Pa smo to spomenuli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je (on) rekao (na to):

"Moj Bože! Zaista ja se čistim k Tebi (tj. ograđujem se kod Tebe, pred Tobom) od (onoga) što je napravio Halid, sin Velida." Dvapat (je to ponovio, rekao Muhammed a.s.).

GLAVA

(izvjesnoga) vođe (koji) dođe (nekome) narodu, pa popravi među njima (odnose, poboljša njihove odnose, izmiri ih).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad, pričao nam je Ebu Hazim Medinija od Sehla, sina Sa'da, Saidije rekao je:

Bilo je (nekakvo međusobno) ubijanje (boj, rat) među Amrovićima. Pa je doprlo to Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je klanjao (to) podne, zatim je došao njima (da) popravi (poboljša odnose) među njima (tj. da ih izmiri). Pa pošto je došla (nastupila) molitva (toga) popodneva (ikindije), pa je proučio ezan (poziv za molitvu objavio je) Bilal, i proučio je ikamet (poziv za stupanje u molitvu), i zapovjedio je Ebu Bekru pa se proturio naprijed.

(Ezan je poziv za dolazak na zajedničku molitvu-namaz, a ikamet je poziv za početak molitve-namaza, za stupanje u molitvu-namaz.)

I došao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a Ebu Bekr je u (toj) molitvi. Pa je rascijepio (tj. rastavljao, razmicao je Muhammed a.s. te) ljude dok je stao ozadi (dok nije stao iza) Ebu Bekra, pa se proturio naprijed u (tome) redu koji slijedi njega (koji je iza njega). Rekao je: I pljeskali su ljudi (ti, tj. Pljeskao je taj narod u ime upozorenja Ebu Bekru). A bio je Ebu Bekr kada je (kada bi) unišao u (svoju) molitvu, (bio je običaja da) se nije okretao (ne bi se okretao, bio je običaja da se ne okreće) do (da) završi (dok ne završi namaz). Pa pošto je vidio (tj. čuo to) pljeskanje (da) se neće zadržati na njemu (tj. da se ne zadržava, da se ne susteže, da se ne stišava, da ne prestaje), obazreko se, pa je vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, ozadi (iza) sebe. Pa je dao znak (namignuo je) k njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa (to jest, dao mu je znak kao): Prođi (tj. završi do kraja tu molitvu kao vođa). I dao je znak sa svojom rukom ovako. I ostao je Ebu Bekr stvarčicu (tj. jedan časak da) zahvali Allahu na govoru Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je išao (svojim) vraćanjem (odstupanjem natraške). Pa pošto je vidio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, to, proturio se je naprijed, pa je klanjao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sa (tim) ljudima. Pa pošto je izvršio svoju molitvu, rekao je:

"O Ebu Bekre! Šta je spriječilo tebe pošto sam dao znak k tebi, da budeš prošao (dalje, tj. da ne budeš, da nisi dovršio molitvu)?" Rekao je: "Nije bilo (dolično) za sina Ebu Kuhafeta (Ebu Kuhafetovoga) da predvodi (da u molitvi vodi, predvodi) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." I rekao je (Muhammed a.s.) za narod (taj, tj. tim ljudima): "Kada je pogodila vas (neka) stvar (Kada se nešto desi), pa neka (ti) ljudi slave (tj. neka reknu u ime upozorenja: "Subhanallah - Slava Allahu!", i to glasno neka reknu), a neka pljeskaju (te) žene (ženske osobe u ime upozorenja na dajući one od sebe glasa)."

GLAVA:

Voli se (tj. Smatra se lijepim, Smatra se za prednost) za (izvjesnoga, tj. za sudskoga) pisara da bude pouzdan, pametan.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejdulaha, Ebu Sabit, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od Ubejda, sina Sebbaka (Sebbaqa), od Zejda, sina Sabita, rekao je: Poslao je k meni Ebu Bekr zbog ubijanja (pogibije) stanovnika Jemame, a kod njega je Umer, pa je rekao Ebu Bekr:

"Zaista Umer je došao meni pa je rekao: "Zaista (to) ubijanje (pogibija) već se je zagrijalo (tj. zažestilo, pojačalo, umnožilo na) dan Jemame za čitače Kur'ana (koji čitaju, uče Kur'an napamet, jer ih je poginulo sedamdeset, a neki vele čak sedam stotina), i zaista ja se plašim da (će da) se zagrije (pojača, umnoži to) ubijanje za čitače Kur'ana u (izvjesnim) zavičajima (tj. u vojnim pohodima), svakome (od) njih, pa (će da) ode Kur'an mnogi. I zaista ja vidim (tj. smatram za potrebno) da zapovjediš (da se počne odmah) sa sakupljanjem Kur'ana (cijeloga u jednu zbirku, knjigu, primjerak)." Rekao sam: "Kako (da) činim (učinim jednu) stvar (što) nije činio (nije učinio) nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao Umer: "Ono (tj. To) je tako mi Allaha dobro (da se učini)." Pa nije prestao Umer (da) se vraća (tj. obraća) meni o tome (za to), dok je rasprostranio (dok nije otvorio) Allah moja prsa za (taj posao) koji (je taj što je) rasprostranio za njega prsa Umera, i vidio sam (tj. i mislio sam, počeo sam da mislim) o tome (ono) koje je vidio (što je mislio i) Umer.

Rekao je Zejd: Rekao je Ebu Bekr: "I zaista ti si (jedan) čovjek mlad, pametan, nećemo sumnjčiti (tj. ne sumnjičimo) tebe (jer si nam pouzdan, povjerljiv), već si bio (u prilici da) pišeš (tu, Allahovu) objavu za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa slijedi (tj. istraži cijeli) Kur'an, pa ga sakupi (u jednu cjelinu, knjigu, primjerak)." Rekao je Zejd: Pa tako mi Allaha da je opteretio mene prenošenjem (jedne) planine od (tih) planina, nije bilo (ne bi bilo to) sa težim na mene (tj. ne bi to bilo teže meni) od (onoga) što je opteretio mene od sakupljanja Kur'ana. Rekao sam:

"Kako (da) činite vas dvojica (jednu) stvar (što) nije činio nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u svoje vrijeme)?" Rekao je Ebu Bekr: "Ono je (To je) tako mi Allaha dobro." Pa nije prestao (da) hrabri moje vraćanje (obraćanje tome poslu), dok je rasprostranio (otvorio) Allah moja prsa za (ono) koje je (to što je) rasprostranio Allah za njega (za taj posao) prsa Ebu Bekra i Umera, i vidio (mislio) sam o tome (ono) koje su vidjela (što su mislila i) njih dvojica. Pa sam slijedio (tj. istraživao u tančine cijeli) Kur'an, (i) sakupljam (tj. sakupljajući ja) njega iz (sa izvjesnih) grana (palminih sa kojih je lišće odstranjeno i na kojima je ispisivan Kur'an), i (sa izvjesnih) krpa (tj. komada kože i lišća), i (izvjesnih tankih) kamenih ploča i prsa (izvjesnih) ljudi (od ljudi koji su znali napamet nešto od Kur'ana). Pa sam našao kraj (tj. zadnji dio) sure Tevbe:

"Zaista već je došao vama (jedan) poslanik od vaših osoba....." ka njezinome kraju (tj. do njezinoga kraja - našao sam taj dio te sure) sa Huzejmetom, ili Ebu Huzejmetom, pa sam priključio njih (tj. te ajete) u njihovu suru (tj. u suru Tevbe). I bili su (ti) listovi kod Ebu Bekra njegovoga života (tj. za njegovoga života), dok je usmrtio njega Allah, moćan je i veličajan je. Zatim kod Umera (za vrijeme) njegovoga života, dok je usmrtio njega (dok ga nije usmrtio) Allah. Zatim kod Hafse, kćeri Umera. Rekao je Muhamed, sin Ubejdulaha: Kamene (tanke) ploče - misli (na tu pečenu) ciglu.

(Dakle, izraz "el-lihafu", koji prvobitno znači tanke kamene ploče ili pločice, neki tumače da u hadisu znači pečenu ciglu na kojoj je bio ispisivan Kur'an. Moguće je da se radi i o jednome i o drugome, jer nije bilo papira u vrijeme Muhammeda a.s., ili ga je bilo sasvim malo, pa se Kur'an pisao na različiteme materijalu.)

GLAVA

pisma (izvjesnoga) suca k svojim namjesnicima (službenicima) i (pisma izvjesnoga) sudije ka svojim pouzdanicima.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Lejla-a. - H - Pričao nam je Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Lejla-a, sina Abdullaha sina Abdurahmana sina Sehla, od Sehla, sina Ebu Hasmeta, da je on izvijestio njega - on i (neki) ljudi od velikana (velikaša) njegovoga naroda, da su Abdullah, sin Sehla, i Muhajjisate izašli njih dvojica ka Hajberu od (zbog nekoga) truda (tj. siromaštva što) je pogodio (pogodilo, zadesilo) njih. Pa se obavijestio (obaviješten je) Muhajjisate da se Abdullah ubio (tj. da je ubijen), i bacio se (bačen je) u (jednu) rupu, ili (jedno) vrelo.

(Izraz "feqirun - fekirun znači i rupu u koju se usadi mladica, izdanak palme.)

Pa je došao Židovima (Muhajjisate) pa je rekao: "Vi ste tako mi Allaha ubili njega." Rekli su: "Nismo ubili njega tako mi Allaha." Zatim se okrenuo (krenuo je nazad), dok je došao na svoj narod, pa je spomenuo njima (taj slučaj). I okrenuo se (tj. I došao je Muhammedu a.s.) on, i njegov brat Huvejjisate, a on (Huvejjisate) je stariji od njega, i Abdurahman, sin Sehla. Pa je otišao (tj. počeo) zato (da) govori, i on je (onaj) koji je bio u Hajberu, pa je rekao Muhajjisatu: "Veličaj, veličaj!" - hoće (izvjesni) zub (tj. količinu života, a to će reći: "Proturi najstarijega, proturi najstarijega između vas da govori!"). Pa je govorio Huvejjisate. Zatim je govorio Muhajjisate. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ili da dadnu krvarinu (za) vašega druga, i ili da objave za rat." Pa je pisao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k njima za njega (tj. o ovome). Pa se pisalo njemu (odgovoreno mu je): "Nismo ubili njega." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Huvejjisatu, i Muhajjisatu i Abdurahmanu: "Je li se zaklinjete i (zbog toga da vi) zaslužite krv vašega druga (tj. vašega dužnika koji duguje krv vašega druga)?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa je li (će da - Da li će da) se zakunu vama Židovi?" Rekli su: "Nisu (oni) muslimani." Pa je dao krvarinu (za) njega poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od (imovine) kod sebe stotinu deva, čak su se uvele (te deve u tu izvjesnu) kuću. Rekao je Sehl: Pa je odbila (tj. udarila) mene od njih (od tih deva jedna) deva.

GLAVA:

Da li je dozvoljeno (Da li biva dozvoljeno) za (izvjesnoga) suca da pošalje (jednoga) čovjeka, njega samoga, radi (izvjesnoga) gledanja (nadgledanja, uvida) u (izvjesne) stvari (poslove).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b, pričao nam je Zuhrija od Ubejdulaha, sina Abdullaha, od Ebu Hurejreta i Zejda, sina Halida, Džuheniye, rekla su njih dvojica: Došao je (jedan) Beduin pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Sudi među nama sa knjigom (tj. prema knjizi) Allaha." Pa je ustao njegov protivnik pa je rekao: "Istinit je bio (tj. Istinu kaže), pa sudi među nama sa knjigom Allaha!" Pa je rekao (taj) Beduin: "Zaista moj sin bio je nadničar (najamnik) na (tj. kod) ovoga (moga protivnika), pa je bludničio sa njegovom ženom. Pa su rekli meni: "Na tvoga sina je (to) kamenovanje." Pa sam otkupio svoga sina od njega sa stotinu (glava) od (svojih) brava (ovaca) i (jednom) robinjom. Zatim sam pitao stanovnike (izvjesnoga) znanja (tj. učenjake), pa su rekli: "Samo je na tvoga sina (tj. Na tvoga sina je samo) bičevanje stotine

(stotinu udaraca) i otuđivanje (tj. progonstvo u tuđinu, interniranje u trajanju od) godine (dana)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista sudiću svakako među vama dvojicom sa knjigom Allaha. Što se tiče (te) robinje i (tih) brava (ovaca), pa vraćanje je na tebe (tj. vraća se to k tebi). A na tvoga sina je bičevanje stotine (udaraca) i otuđivanje (progonstvo) godine (dana vremenskoga trajanja). A što se tiče tebe, o Unejse", za čovjeka (jednoga, tj. jednome čovjeku se obrati Muhammed a.s. naređujući mu ovo): "Pa porani na ženu (ženi) ovoga (čovjeka), pa kamenuj nju (pa je kamenuj)." Pa je poranio na nju (tj. k njoj) Unejs, pa je kamenovao nju.

(Dakle, Unejs je sam poslat da izvrši jedan važan posao.)

GLAVA

prevođenja (na drugi jezik izvjesnih) sudaca, i da li biva dozvoljen jedan prevodilac (tj. i da li je dozvoljeno da bude samo jedan prevodilac)?

A rekao je Haridžete, sin Zejda sina Sabita, od Zejda, sina Sabita: Zaista je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zapovjedio njemu da se nauči (da nauči) knjigu (tj. pismo tih) Židova, čak (tako da) sam pisao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, njegova pisma, i dao sam čitati njemu njihova pisma kada su (kada bi) pisali (oni) k njemu.

A rekao je Umer, a kod njega je Alija, i Abdurahman, i Usman: "Šta to govori ova (Nubijka)?" Rekao je Abdurahman, sin Hatiba: Pa sam rekao (tj. preveo sam): "Izvještava te o drugu njih dvoga (njih dvojice) koji je napravio s njima dvoma (s njima dvojicom to i to)."

(Po jednom pričanju kaže se da zadnja rečenica glasi na ovaj način: "Izvještava te o svome drugu koji je napravio s njom." To jest koji je s njom bludničio. Na arapskom tekst drugoga načina pričanja glasi ovako: "Tuhbiruke bi sahibihel-lezi sane'abiha".)

A rekao je Ebu Džemrete: Bio sam (običaja da) prevodim između Ibnu Abasa i između (izvjesnih) ljudi. A rekao je neki (od izvjesnih) ljudi: "Nema bijega (tj. Treba izvjesnome) sucu od dva prevodioca (tj. Treba sucu najmanje dva prevodioca, a nije dozvoljeno da bude samo jedan)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Ubejdulah, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Abbasa, izvijestio njega da je Ebu Sufjan, sin Harba, izvijestio njega da je Hirakl (Iraklije) poslao k njemu (poziv da dođe, a on - Ebu Sufjan je u tom času bio) u (među nekim) konjanicima od Kurejševića, zatim je rekao (Iraklije) svome prevodiocu:

"Reci njima: "Zaista ja sam pitalac (tj. ja ću pitati) ovoga, pa ako je lagao (slagao, tj. ako slaže) meni, pa učinite lažnim (tj. proglasite lažnim) njega." Pa je spomenuo (taj izvjesni) hadis (dalje u cijelosti, i na kraju toga hadisa rečeno je još i ovo). Pa je rekao (svome) prevodiocu (Iraklije na kraju): "Reci njemu: "Ako je bilo (Ako je to) što govoriš istina, pa posjedovaće (tj. zauzeće, zaposjesti će) mjesto ovih mojih dvaju stopala (tj. ovo mjesto gdje ja sad stojim)."

GLAVA

obračunavanja (izvjesnoga) vođe svoje namjesnike (službenike - svojih namjesnika, službenika, tj. traženja obračuna od njih).

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Abdete, pričao nam je Hišam, sin Urveta, od svoga oca, od Ebu Humejda Saidije da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, postavio namjesnikom (službenikom, pobiračem) Ibnul-Utbijjeta nad milostinjom (plemena) Sulejmovića (tj. da pokupi zekat od Sulejmovića u državnu blagajnu, iz koje će se onda davati siromašnim licima). Pa pošto je došao ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i obračunavao je njega (tj. obračunavao se je međusobno s njim), rekao je:

"Ovo je (dio) koji je za vas (vama), a ovo je (jedan) poklon (što) se poklonio za mene (meni)."

(Izraz u arapskom jeziku "hedijjetun" poklon je imenica ženskoga roda.)

Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Pa da li nisi (tj. Pa zašto nisi) sjedio u kući tvoga (svoga) oca i (u) kući tvoje (svoje) majke dok (tj. da) dođe tebi tvoj poklon ako si bio istinit?" Zatim je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je predikovao (prisutnim) ljudima, i zahvalio je Allahu, i pohvalio je na Njega (i pohvalio je Njega), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije. Pa zaista ja postavim (učinim) namjesnikom (namjesnicima neke) ljude od vas na (neke) poslove od (onoga) što je učinio upravnikom mene Allah (nad njima), pa dođe jedan (od) vas pa govori: "Ovo je za vas, a ovo je poklon (što) se je poklonio za mene (meni)." Pa da li (tj. Pa zašto) nije sjedio u kući svoga oca i kući svoje majke dok dođe njemu njegov poklon ako je bio istinit? Pa tako mi Allaha neće uzeti jedan (od) vas od njih (od tih milostinja ni jednu) stvar - rekao je Hišam: sa (načinom) bez njegova prava (bez svoga prava na to, bespravno) - (pa da će biti s njim drukčije) osim (tako da) je došao (tj. da će on doći) Allahu (i) nosi njega (tj. noseći on to što je bespravno uzeo, noseći to na) sudnjem danu. Zar ne (tj. Pažnja, Pozor)! Pa zaista prepoznaću svakako (ono) što je donio (tj. što donese, što će donijeti) Allahu (neki) čovjek devu, za nju je (tj. u nje je) blekanje (mukanje), ili kravu, za nju (u nje) je rikanje, ili ovcu (koja) bleji." Zatim je podigao svoje dvije ruke, čak sam vidio bjelinu njegova dva pazuha: "Zar ne (Pažnja, Pozor)! Da li sam priopćio?"

GLAVA

bliskoga (pridvornoga) prijatelja (izvjesnoga) vođe i stanovnika njegovoga zdogovora.

Bliski (Pridvorni, povjerljivi) prijatelj (prijatelji) su ulazeći prijatelji (tj. izvjesni ulazeći prijatelji koji ulaze vođi, poglavici i ostaju s njim sami, nasamo i izvještavaju ga o nekim tajnama koje vođa ne zna u odnosu na svoje podanike i potčinjene i koji od vođe i poglavice primaju tajne zapovjedi i rade prema njima).

PRIČAO NAM JE Asbag, izvijestio nas je Ibnu Vehb, rekao je: Izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, od Ebu Seida Hudrije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije poslao Allah od vjerovijesnika (tj. ni jednoga vjerovijesnika), a niti je učinio (postavio) nasljednikom (halifom, tj. vladarem) od nasljednika (halife, tj. ni jednoga nasljednika, ni jednoga halife, vladara drukčije) osim (tako da) su bila za (tj. u) njega dva

pridvorna prijatelja: pridvorni prijatelj (koji) zapovjeda njemu za (izvjesno, ili za svako) dobro i ponukava ga na njega; i pridvorni prijatelj (koji) zapovjeda njemu za (izvjesno, ili za svako) zlo i ponukava ga na njega. Pa (izvjesni) sačuvani je (onaj) koga je sačuvao Allah, uzvišen je."

A rekao je Sulejman od Jahja-a, izvijestio me je Ibnu Šihab za ovo (tj. o ovome). A od Ibnu Ebu Atika i Musa-a, od Ibnu Šihaba slično njemu (navedenome hadisu). A rekao je Šuajb od Zuhrije, pričao mi je Ebu Selemete od Ebu Seida (kao) njegov govor (koji on nije podigao do Muhammeda a.s.). A rekao je Evzaija i Muavijete, sin Sellama, pričao mi je Zuhrija, pričao mi je Ebu Selemete od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A rekao je Ibnu Ebu Husejn i Seid, sin Zijada, od Ebu Selemeta, od Ebu Seida (kao) njegov govor. A rekao je Ubejdulah, sin Ebu Džafera: Pričao mi je Safvan od Ebu Selemeta, od Ebu Ejžuba rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Kako prisegnuje (izvjesni) vođa (izvjesne, ili svoje) ljude (tj. Kako prima prisegu od njih)?

(Misli se na govorne i izražajne oblike prisega, kao što će se to vidjeti iz hadisa koji će sada doći u tekstu.)

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Jahja-a, sina Seida, rekao je: Izvijestio me je 'Ubadete, sin Velida, rekao je: Izvijestio me je 'Ubadete, sin Velida, rekao je: Izvijestio me je moj otac od 'Ubadeta, sina Samita, rekao je:

Prisegnuli smo se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na (svaku) poslušnost i pokornost u (svome) bivanju čilim (živahnim, raspoloženim) i bivanju mrskim (mrzovoljnim), i da se nećemo prepirati (svađati, otimati za izvjesni) posao (tj. posao i stvar uprave, vlasti sa) njegovim stanovnicima (tj. sa onima koji imaju vlast u rukama i kojima ona i pripada po zaslugi), i da stojimo ili (da) govorimo sa (tom) istinom gdje god smo bili, (i) nećemo se plašiti (tj. ne plašeći se mi) u Allaha (u ime Allaha, ili zbog Allaha) ukora (ni jednoga) koritelja (tj. ničijega prekora, ni ukora).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Halid, sin Harisa, pričao nam je Humejd od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izašao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednom) jutru hladnom, a Iseljenici i Pomagači kopaju (izvjesni odbranbeni) rov (jarak kod Medine), pa je rekao:

"Moj Bože! Zaista (pravo) dobro je dobro (te) onozemnosti (tj. drugoga svijeta)
Pa oprosti Pomagačima i Iseljenicima!"

Pa su odgovorili (oni na to):

"Mi smo (oni) koji su se prisegnuli Muhammedu
Na (tu) borbu dok smo ostali, vječno!"

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Abdullaha, sina Dinara, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili smo kad smo se prisegnjivali poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na (svaku) poslušnost i pokornost, (bili smo u prilici da on) govori nama:

"U (onome) što si mogao (tj. Prisegnjivaš se u onome što možeš, na onoliko koliko možeš)."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Sufjana, pričao nam je Abdullah, sin Dinara, rekao je:

Prisustvovao sam Ibnu Umeru gdje su se skupili (izvjesni) ljudi na Abdulmeliku (tj. da se prisegnu Abdulmeliku), rekao je (kada) je pisao (pismenu izjavu da mu se prisegnuje):

Zaista ja priznajem (tu) poslušnost i pokornost Abdullahu Abdulmeliku, zapovjedniku (svih) vjernika (doslovno: pokornost za Abdullaha Abdulmelika, zapovjednika vjernika; ili: za roba Allahovoga Abdulmelika, zapovjednika) na postupku Allaha i postupku Njegovoga poslanika što sam mogao (tj. na pokornost koliko mogu). I zaista moji sinovi već su priznali sa sličnim tome (za slično tome).

PRIČAO NAM JE Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je Hušejm, izvijestio nas je Sejjar od Šabije, od Džerira, sina Abdullaha, rekao je:

Prisegnuo sam se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, na (svaku) poslušnost i pokornost, pa je naveo (nagovorio, tj. poučio) mene (da reknem:) u (onome) što sam mogao (tj. koliko mogu), i (prisegnuo sam mu se na svaku) odanost svakom muslimanu (ili: na svako iskreno savjetovanje svakome muslimanu).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Jahja od Sufjana rekao je: Pričao mi je Abdullah, sin Dinara, rekao je: Pošto su se prisegnuli (izvjesni, ili: svi) ljudi Abdulmeliku, pisao je k njemu Abdullah, sin Umera:

Ka Abdullahu (a može da znači i: Ka robu Allaha) Abdulmeliku, zapovjedniku (svih) vjernika! Zaista ja priznajem za (svoju) poslušnost i pokornost Abdullahu (ili: robu Allaha) Abdulmeliku, zapovjedniku (svih) vjernika na postupku Allaha i postupku Njegovoga poslanika u (onome) što sam mogao (tj. koliko mogu, koliko ja mogu da slušam i da se pokoravam). I zaista moji sinovi već su priznali za to (o tome - već su to priznali).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Hatim od Jezida rekao je: Rekao sam Selemetu (Ekveovom):

"Na koju stvar (tj. Na što) ste se prisegnuli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Hudejbije?" Rekao je: "Na (svoju, našu) smrt."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda sina Esma-a, pričao nam je Džuvejrijete od Malika, od Zuhrije da je Humejd, sin Abdurahmana, izvijestio njega da je Misver, sin Mahremeta, izvijestio njega da je (ona izvjesna) skupina (ljudi) koji su (ti što) je dao upravljati njima Umer (izborom halife poslije njega), (da) su se sakupili (ti ljudi, njih šest osoba), pa su se zdogovarali (o tome ko će da bude halifa kada je već umro Umer r.a.). Rekao je njima Abdurahman:

"Nisam (onaj) koji se natječe (prepire - Neću da se natječem, prepirem međusobno sa) vama na ovaj posao (tj. na hilafet, za čast halife), a ali (nego) vi ako ste htjeli (tj. ako hoćete),

izabrao sam (izabraću) vama (jednoga) od vas." Pa su to učinili (tj. prepustili) ka Abdurahmanu. Pa pošto su dali upravljati Abdurahmanu njihovim poslom (tj. svojim poslom izbora halife, pa naginjali su) se svi zainteresovani ljudi na Abdu-Rahmana, čak ne vidim (ni) jednoga od (tih) ljudi (da) slijedi tu skupinu (te ljude iz te određene skupine iz koje se treba izvršiti izbor), i niti gazi (utire) njegovu petu (tj. ne ide za njim, ni jednim niko). I naginjali su (se ti) ljudi na Abdurahmana (da) se međusobno zdogovaraju (s) njime tih noći (tj. u tim noćima). Te kada je bila (izvjesna) noć koja je (ta što) smo osvanuli od nje pa smo se prisegnuli Usmanu, rekao je Misver:

Došao je noću meni Abdurahman poslije (jednoga) spavanja od (te) noći, pa je udario (u moja) vrata dok sam se probudio, pa je rekao: "Vidim te spavača (Vidim da si spavao). Pa tako mi Allaha nisam stavio (surmu u kapke svojih očiju u) ovoj noći sa velikim (dijelom) spavanja (tj. nisam svoje oči ukrasio ove noći velikim spavanjem, nisam mnogo spavao). Odi, pa pozovi Zubejra i Sa'da." Pa sam pozvao njih dvojicu njemu. Pa se je zdogovario (dogovario) međusobno (sa) njima dvojicom. Zatim je pozvao mene pa je rekao:

"Pozovi mi Aliju." Pa sam pozvao njega. Pa se je sašaptavao međusobno (sa) njim, čak se je upolovila (ta) noć. Zatim je ustao Alija od kod njega (tj. od njega), a on je na (jednoj) pohlepi. A već je bio Abdurahman (takav da) se plaši od Alije (jednu) stvar (nešto). Zatim je rekao: "Pozovi mi Usmana." Pa sa ga pozvao. Pa se sašaptavao međusobno (sa) njim, čak (tako da) je rastavio među njima dvojicom (govor, šaptanje izvjesni) pozivač (muezin, mujezin) za (molitvu-namaz toga) jutra. Pa pošto je klanjao za (te prisutne) ljude (molitvu toga) jutra (sabah), i skupila se je ta skupina (grupa, tj. i skupili su se ti ljudi od te skupine od koje se je vršio izbor jednoga od njih koji će biti halifa, sakupili, skupili su se oni) kod Govornice, pa je poslao (Abdurahman poruku i poziv) ka (onome) ko je bio prisutan (u Medini) od Iseljenika (tj. muhadžira) i Pomagača (tj. ensarija), i poslao je ka zapovjednicima (svih) vojski (armije), a bili su došli toga hodočašća (tj. te godine u Meku na hodočašće) sa Umerom (i pravili su mu društvo u Medinu, Medini). Pa pošto su se skupili (svi), osvjedočio se je Abdurahman (tj. izrekao je kelimei šehadet), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije. O Alija, zaista ja sam već gledao (promatrao) o poslu (o vlasti i vladaru tih) ljudi, pa nisam vidio njih (da oni) izravnavaju (izjednačuju ikoga) sa Usmanom, pa ne učini nikako na tvoju osobu (tj. na samoga sebe, protiv sebe nikakav, ikakav) put." Pa je rekao (Abdurahman k Usmanu):

"Prisegnjem ti se na postupku (ili: na postupak) Allaha, i Njegovoga poslanika i (one) dvojice halifa (zastupnika Božijega poslanika) od poslije njega (poslije Muhammeda a.s.)." Pa je prisegnuo se njemu Abdurahman i prisegnuli su se njemu (ti prisutni) ljudi: Iseljenici, i Pomagači, i zapovjednici (svih) vojski (armija) i (svi prisutni) muslimani.

(Skupinu koju je Umer preporučio da se od nje izabere halifa poslije njega, sačinjavali su: Alija, Usman, Zubejr, Talha, Sa'd, sin Ebu Vakkasa, i Abdurahman, sin Avfa - koji, kao što se vidjelo, unaprijed odbi, koji je odbio da bude biran za halifu, ali se prihvati da on od ostale petorice predloži ko treba da se izabere za halifu. Poslije vijećanja, predložio je Usmana. U komentarima se kaže da su zapovjednike muslimanskih tadašnjih armija sačinjavali: Muavija za Siriju, a za Hims je bio Umer, sin Sa'da, za Kufu Mugirete, sin Šubeta, za Basru Ebu Musa Eš'arija i za Egipat je bio Amr, sin Asa.)

(onoga) ko se je prisegnuo dvaput.

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Jezida, sina Ebu Ubejda, od Selemeta (Ekveovoga) rekao je:

Prisegnuli smo se (tj. Prisegnjivali smo se, vršili smo prisegu) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pod (krošnjom izvjesnoga) stabla (pod izvjesnim stablom na Hudejbiji), pa je rekao meni:

"O Selemete! Zar se nećeš prisegnuti?" Rekao sam: "O poslaniče Allaha! Već sam se prisegnuo u prvome (vremenu, slučaju)." Rekao je: "I u drugome (se prisegni, tj. prisegni se i drugi puta)."

GLAVA

prisege (izvjesnih) Beduina.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da se (jedan) Beduin prisegnuo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na Islam, pa je pogodila njega (neka) vrućica (groznica) pa je rekao:

"Raskini mi moju prisegu (tj. Oslobodi me moje prisege, daj da je sporazumno raskinemo, prekršimo)." Pa nije htio (Muhammed a.s. da raskine tu njegovu prisegu). Zatim je došao njemu pa je rekao: "Raskini mi moju prisegu." Pa nije htio. Pa je izašao (iz Medine taj Beduin). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Medina je kao (izvjesni) kovački mijeh (mješina koja) odstranjuje (rasprša, rasprši) svoju nevaljaštinu, a pokaže se njezina dobrota (ljepota, ono što valja)."

GLAVA

prisege (izvjesnoga) malenoga (mladoga lica).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Abdullah, sin Jezida, pričao nam je Seid, on je sin Ebu Ejjuba, rekao je:

0 Pričao mi je Ebu Ukajl Zuhrete, sin Mabeda, od svoga djeda Abdullaha, sina Hišama, a bio je već dostigao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i odvela ga je njegova majka Zejneba, kći Humejda, ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"O poslaniče Allaha! Prisegni ga." ("Uzmi prisegu od njega.") Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "On je malen." Pa je potrao njegovu glavu i molio je za njega. I bio je (običaja taj Abdullah, sin Hišama da) žrtvuje sa ovcom jednom od cijele svoje porodice (tj. da kolje kurban tako da jednu svoju ovcu zakolje za svu svoju porodicu).

GLAVA

(onoga) ko se prisegnuo, zatim je tražio raskid (kršenje svoje) prisege.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, sina Abdullaha, da se (jedan) Beduin prisegnuo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na Islam, pa je pogodila (zadesila toga) Beduina (neka lakša) vrućica (groznica dok je boravio) u Medini. Pa je došao (taj) Beduin ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Raskini mi moju prisegu. Pa nije htio (to da učini) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je došao pa je rekao: "Raskini mi moju prisegu." Pa nije htio. Zatim je došao njemu pa je rekao: "Raskini mi moju prisegu." Pa nije htio. Pa je izašao (iz Medine, tj. otišao je taj) Beduin. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Samo je Medina (tj. Medina je samo) kao (izvjesni) kovački mijeh (koji) odstranjuje (tj. rasprši, tjera) svoju nevaljaštinu, a pokaže se njegova dobrota (doslovno: njezina dobrota, tj. dobrota mješine, ili kovačke peći u koju puše mješina pa rastjera ono što ne valja, onu bezvrijednu prašinu, a vatra i žara, žar od uglja se pokaže koja je dobra jer učini željezo usijanim kako bi se moglo obraditi i kovati)."

GLAVA

(onoga) ko se je prisegnuo (jednome, nekome) čovjeku, (a) neće se prisegnuti njemu (tj. a ne prisegnuje se on njemu ni zbog čega drugoga) osim zbog (te) ovozemnosti.

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tri (vrste ljudi su takvi griješnici da) neće govoriti (sa) njima Allah (na) sudnjem danu, i neće očistiti njih i za njih je (jedna) kazna bolna: čovjek na višku vode u (izvjesnome) putu, (pa) sprječava od njega (od tog viška vode) sina (izvjesnoga) puta (tj. sprječava od njega putnika, jer "sin puta" znači putnik - dakle zabranjuje mu taj višak vode, ne daje mu te vode da se napije i sl.); i čovjek (koji) se je prisegnuo (nekome) vođi, (a) neće se prisegnuti (tj. a ne prisegnuje se) njemu (ni radi čega drugoga) osim zbog (ili: osim zbog te) ovozemnosti njegove (ili: svoje, tj. radi svoje ovozemne koristi i interesa): ako je dao njemu (ako da) njemu (ono) što hoće, bio je vjeran njemu (biće mu vjeran), a ako ne, nije bio vjeran njemu (ili: ako je dao njemu šta hoće, ispunio je obećanje njemu, a ako ne, nije ispunio obećanje njemu); i čovjek (koji) međusobno prodaje (nekome drugom) čovjeku (nudeći ga) sa (nekome) robom poslije (molitve) popodneva (ikindije namaza), pa se kleo (zaklinjao) sa Allahom (da) se je već njemu davalo za nju toliko i toliko, pa je potvrdio njega (tj. povjerovao mu je kupac da govori istinu), pa je uzeo nju (tu robu po tu cijenu, po toj cijeni), a nije se njemu davalo za nju (toliko koliko je on tvrdio da mu se je davalo)."

GLAVA

prisege (izvjesnih) žena.

Predao je njega (taj slučaj) Ibnu Abas od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. A rekao je Lejs: Pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, izvijestio me je Ebu Idris Havlanija da je on čuo 'Ubadeta, sina Samita, (da) govori: Rekao je nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a mi smo u (jednome, na jednome) sijelu:

"Prisegnjujete se (vi svi, tj. Prisegnite se) meni na (to da) nećete pridruživati sa Allahom (ni jedne) stvari (ni jednu stvar, tj. ništa), i (da) nećete krasti, i (da) nećete bludničiti, i (da) nećete ubijati vašu (svoju) djecu, i (da) nećete donositi (ni kakvu, nikakvu) laž (što) slažete nju između vaših ruku i vaših nogu, i (da) nećete griješiti o dobru (ili: i da nećete biti neposlušni u onome što je dobro, što vam se zapovjedi nešto što je dobro). Pa ko je bio vjeran (ili: ko je ispunio obećanje) od vas, pa njegova nagrada je na Allaha. A ko je pogodio od toga (jednu) stvar (tj. ko je učinio nešto od tih zabranjenih postupaka), pa se je kaznio (tj. pa je kažnjen) u (toj) ovozemnosti, pa ono (tj. pa to) je iskupljenje njemu. A koje pogodio od toga (jednu) stvar, pa je pokrio njega Allah, pa njegova stvar je ka Allahu (prepuštena šta će s njim učiniti na sudnjem danu): ako je htio, kaznio je njega (tj. ako hoće, kazniće ga), a ako je htio, zbrisaće od njega (doslovno: zbrisao je od njega, tj. zbrisaće od njega, a to znači: a ako hoće, oprostiću mu)." Pa smo se prisegnuli njemu (Muhammedu a.s.) na to.

PRIČAO NAM JE Mahmud, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Urveta, od Aiše rekla je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) prisegnjiva (izvjesne) žene (tj. da prima prisegu od izvjesnih žena) sa (izvjesnim) govorom sa ovim ajetom (tj. prema ovome ajetu):

"..... (da one) neće pridruživati sa Allahom (ni jednu) stvar (ništa).....".

Rekla je: A nije dotaknula (doticala) ruka poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ruku (ni jedne) žene osim žene (što on) posjeduje nju (kao svoju vjenčanu ženu, ili kao svoju robinju).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvaris od Ejjuba, od Hafse, od Umu Atije rekla je:

Prisegnule smo se (ili: Prisegnuli smo se) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je čitao na mene (pa je čitao meni, pročitao je meni, izrekao mi je ajet):

"..... da neće pridruživati (one) sa Allahom (ni jednu) stvar.....". I zabranio je nama (to izvjesno) naricanje za umrlim licem. Pa je zgrabila (uzela, tj. povukla sebi jedna) žena od nas svoju ruku pa je rekla: "Omsica (tj. Jedna žena, Neka žena) pomagala je mene (u mome naricanju za jednim mojim umrlim licem) i ja hoću da nagradim nju (tj. da uzvratim njoj to isto, na isti način)." Pa nije rekao (ni jednu) stvar (ništa). Pa je otišla (i uzvratila je toj ženi istim načinom), zatim se je vratila (pa se je prisegnula). Pa nije ispunila obećanje (tj. nije ostala vjerna prisegi da neće naricati, ni jedna) žena osim Umu Sulejme, i Umul-'Ala-e, i kćeri Ebu Sebreta, žene Muaza (Muazove žene); ili: kćeri Ebu Sebreta i žene Muaza.

(Zadnji dio rečenice može da se i ovako izrazi: osim Umu Sulejma, i Umul-'Ala-a, i kći Ebu Sebreta, žena Muaza; ili: kći Ebu Sebreta i žena Muaza. A misli se na Muaza, sina Džebela.)

GLAVA

(onoga) ko je raskinuo (pokvario, odbacio jednu, neku) prisegu i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "Zaista koji se prisegnjuju tebi, samo se prisegnjuju (tj. prisegnjuju se samo) Allahu, ruka Allaha je iznad (nad) njihovim rukama, pa ko je raskinuo (pokvario, odbacio datu prisegu), pa samo raskida (tj. raskida on samo) na sebe; a ko je ispunio obećanje (ili: a ko je bio vjeran) za (ono) što se je obavezao na njega Allahu, pa daće (Allah) njemu (jednu) nagradu veliku."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Muhameda, sina Munkedira, rekao je: Čuo sam Džabira rekao je: Došao je (jedan) Beduin ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Prisegni me na Islam!" Pa je prisegnuo njega na Islam (tj. na njegovo primanje Islama). Zatim je došao sutra (sutrada) grozničav (tj. a on obolio od groznice) pa je rekao: "Raskini mi (prisegu, tj. pokvari je, odbaci je, stavi je van snage i važnosti)." Pa nije htio. Pa pošto je okrenuo leđa (tj. pošto je otišao), rekao je:

"Medina je kao (taj izvjesni) kovački mijeh, odstranjuje (odbacuje) svoju nevaljaštinu, a pokazuje se njegoova dobrota (ljepota, tj. ono što je dobro, lijepo)."

GLAVA

(izvjesnoga) traženja nasljednika (tj. izvjesnoga postavljanja za halifu, vladara nekome nekoga - a to će reći: zahtijevanje, ili preporuka jednoga halife da poslije njega bude neko mjesto njega kao halifa, pa bili pojedina ličnost, ili da se preporuči to da se između tačno imenovanih lica jedno izabere za halifu).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Jahja-a, izvijestio nas je Sulejman, sin Bilala, od Jahja-a, sina Seida, rekao je: Čuo sam Kasima, sina Muhammeda, rekao je: Rekla je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje:

"Uh glava, ah!" (To jest: "Uh, glava me boli, Uh mojoj glavi! Umrijeću od glave!"). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"To (tebi) da je bilo (tj. Da ti to bude - tj. Da umreš), a ja sam živ, pa (da) tražim oprost za tebe i molim za tebe (tj. ja bih tražio oprost za tebe i molio bih za tebe)." Pa je rekla Aiša: "Uh osiroćenje, ah (tj. Uh sirota ja, ah)! Tako mi Allaha zaista ja zaista mislim tebe (ja zaista mislim da ti) voliš moju smrt. I da je bilo to (tj. I da umrem prije tebe), zaista bio bi (tj. blizu bi bio da na) kraju tvoga dana (toga budeš) sagrađivač braka (spolnoga odnosa; ili priređivač svadbe) sa nekom (od) tvojih žena (tj. od svojih supruga)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nego ja, uh glava, ah! (To jest: Nego, mene boli glava; ja ću umrijeti od bola u glavi!) Zaista težio sam, ili htio sam da pošaljem ka Ebu Bekru i njegovome sinu, pa (da) ugovorim (tj. da oporučim za hilafet, za rukovođenje i upravljanje poslije mene mrzeći za to da se poslije mene dogodi) da govore (izvjesni) govornici (da pravo na hilafet pripada njima), ili (da) žele (izvjesni) želitelji (da njima pripadne hilafet). Zatim sam rekao: Neće htjeti Allah i odbiće (svi) vjernici (svakoga drugoga osim Ebu Bekra)." Ili: "Odbiće Allah i neće htjeti (ti) vjernici (drugoga osim Ebu Bekra i bez moje oporuke)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, izvijestio nas je Sufjan od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Abdullaha, sina Umera, rekao je: Reklo se je Umeru:

"Zar nećeš tražiti zastupnika (tj. Zar nećeš imenovati nekoga nasljednikom, halifom poslije sebe)?" Rekao je: "Ako tražim (imenujem) halifu, pa već je tražio (imenovao) halifu (poslije sebe onaj) ko je (takav bio da je) on (bio) bolji od mene (a to je): Ebu Bekr. A ako ostavim (imenovanje halife poslije sebe), pa već je ostavio (to onaj) ko je (takav bio da je) on (bio) bolji od mene (a to je): poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa su pohvalili na njega (tj. Pa su prisutni pohvalili njega - Umera). Pa je rekao: "Želilac i strahovalac. (Ovo se tumači na razne načine.) Volio sam (Volio bi) da sam se ja spasio od nje (od te vlasti, hilafeta) odstranjenjem (od nje i nje od mene), ni za mene, a ni na mene (ni protiv mene), neću se (neću sebi) natovariti nju (neću sebi nositi nju) živ, i (niti) mrtav (a niti mrtav)."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam od Mamera, od Zuhrije, izvijestio me je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo prediku (govor) Umera zadnju (tj. drugu prediku Umerovu) kada je sjeo na Govornicu (ili: kada je sjedio na Govornici pa poslije toga sjedenja ponovno predikovao). A to sutra (sutradan) od dana (kada) je preminuo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se osvjedočio (tj. Pa je izrekao kelimei šehadet), a Ebu Bekr je šutjelac (tj. šuti, ćuti), neće govoriti (tj. ne govori). Rekao je:

Bio sam (takav da) se nadam (tj. Nadah se) da živi poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čak (da) ozadi nas (tj. da dođe ozadi nas, poslije nas, iza nas na drugi svijet).

(Skovao sam glagol "ozaditi", a to znači: doći poslije nekoga. "Debere jedburu" znači ozaditi, doći poslije nekoga.)

Hoće (Umer) s time (da kaže da se je nadao za Muhammeda a.s.) da bude (on) zadnji (od) njih (koji će umrijeti). Pa ako je već bio Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio, umro, pa zaista Allah, uzvišen je, već je učinio između vaših leđa (tj. među vama jedno) svjetlo (da) se napućujete s njime, naputio je Allah Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio. I zaista Ebu Bekr je drug poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, drugi (od) dvojice (koji su bili u pećini Sevr). Pa zaista on je najpreči (od svih) muslimana za vaše poslove (tj. za poslove vlasti i uprave vaše), pa ustanite, pa se prisegnite njemu.

A bila je (jedna) skupina od njih (koja) se već prisegnula njemu prije toga u nastrešnici (ili: na klupi) Saidetovića. A bila je prisega (te izvjesne) općenitosti (tj. općenita prisega) na Govornici (tj. kod govornice u džamiji Muhammeda a.s. u Medini). Rekao je Zuhrija od Enesa, sina Malika: Čuo sam Umera (da) govori Ebu Bekru tada:

"Popni se (na) Govornicu!" Pa nije prestao s njim (s tim, tj. Pa je neprestano govorio to njemu), dok se je popeo (na) Govornicu. Pa su se prisegnuli njemu (prisutni) ljudi općenito.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca, od Muhameda, sina Džubejra sina Mut'ima, od njegovoga oca rekao je:

Došla je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna, neka) žena pa je govorila njemu o (jednoj) stvari (da joj daruje). Pa je zapovjedio njoj da se vrati k njemu (ona opet). Rekla je: "O poslaniče Allaha! Jesi li vidio (tj. Šta misliš) ako sam došla (tj. ako dođem), a nisam našla tebe?" Kao da ona hoće (da kaže da misli pod tim na njegovu) smrt. Rekao je:

"Ako nisi našla (tj. Ako na životu ne nađeš) mene, pa dodi (tj. odi) Ebu Bekru."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Sufjana, pričao mi je Kajs, sin Muslima, od Tarika, sina Šhaba, od Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je izaslanstvu (mjestu) Buzahata:

"Slijedite (Slijedićete vi) repove (svojih) deva dok pokaže Allah halifi (zastupniku) Svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i Iseljenicima (neku, jednu) stvar (što će oni da) ispričaju vas s njom."

(O ovoj izreki Ebu Bekra r.a. u komentarima se daje objašnjenje, ali se to neće prikazivati, navoditi.)

GLAVA.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Abdulmelika, čuo sam Džabira, sina Semureta, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Biće dvanaest zapovjednika." Pa je rekao (jednu) riječ (što ja) nisam čuo nju. Pa je rekao moj otac: Zaista on je rekao: "Svaki (od) njih je iz Kurejševića (od Kurejševića)."

GLAVA

istjeravanja (izvjesnih) protivnika i stanovnika (izvjesnih) sumnji (tj. i sumnjača, sumnjivaca) iz (svojih) kuća poslije (izvjesnoga) spoznavanja.

A već je istjerao Umer sestru Ebu Bekra kada je naricala (tj. kada je počela da nariče).

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista već sam težio (tj. pomišljao, razmišljao) da zapovjedim za drva (da) se izdrvetaju (tj. da se izrazbijaju, iscijepaju na sitnije komade), zatim (da) zapovjedim za (izvjesnu) molitvu pa (da) se pozove za nju (tj. pa da se prouči ezan za nju), zatim (da) zapovjedim (jednome, nekome) čovjeku pa (da) predvodi (u molitvi te) ljude. Zatim (da) se suprotstavim (da se protivim) k ljudima (nekima), pa (da) popalim nad njima njihove kuće. Tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci da zna jedan (od) vas da će on naći (jednu oglođanu) kost debelu, ili dva lijepa papka, zaista bi (on) prisustvovao (svakoj) večernjoj molitvi (namazu)."

(Riječ "mirmatun" znači, u stvari, meso između dva papka, ali se ta riječ prevela sa izrazom papak.)

Rekao je Muhamed, sin Jusufa, rekao je Junus, rekao je Muhamed, sin Sulejmana, rekao je Ebu Abdullah: "Mirmatun" je (ono) što je između papka (svake) ovce od (njezinoga) mesa. Kao "minsatun" štap i "midatun" mjesto gdje se čisti, (slovo, harf) "m" je spušteno (tj. poslije harfa "m" slijedi vokal "i", a to znači: riječ "mirmatun" je oblika kao i riječi "minsatun" i "midatun", u sve tri te riječi iza "m" dolazi "i").

GLAVA:

Da li je za (izvjesnoga) vođu da spriječi (izvjesnim) zločincima i stanovnicima (izvjesnoga) grijeha (tj. i griješnicima, neposlušnicima) od (izvjesnoga) govora sa njim (tj. sa sobom), i (izvjesne) posjete i poput njega (tj. i slično tome)?

PRIČAO MI JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Abdurahmana, sina Abdullaha, sina Ka'ba sina Malika, da je Abdullah, sin Ka'ba sina Malika, a bio je vodilac (vodilac, vodić, vodič) Ka'ba od (između) njegovih sinova kada je oslijepio (Ka'b), rekao je:

Čuo sam Ka'ba, sina Malika, rekao je (o onome šta mu se je dogodilo) pošto se je izostavio (tj. pošto je izostao u Medini) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u borbi Tebuka (u ratu prema Tebuku), pa je spomenuo svoj hadis (cijeli u kojem je rekao i ovo):

"I zabranio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (svima) muslimanima od našega govora (tj. zabranio im je govor sa nama, svaki razgovor s nama), pa smo ostali na tome pedeset noći (tj. pedeset dana). I obavijestio (obznanio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za pokajanje (vraćanje) Allaha na nas (tj. za Allahovo primanje našega pokajanja, a to je onda bio i završetak i kraj zabrane razgovora sa nama)."